

Financieel Jaarverslag 2015

Water. We halen er alles uit. samen

WATERSCHAPSBEDRIJF
LIMBURG

is een samenwerkingsverband van Waterschap Peel en Maasvallei
en Waterschap Roer en Overmaas

ISO 9001
ISO 14001
OHSAS 18001

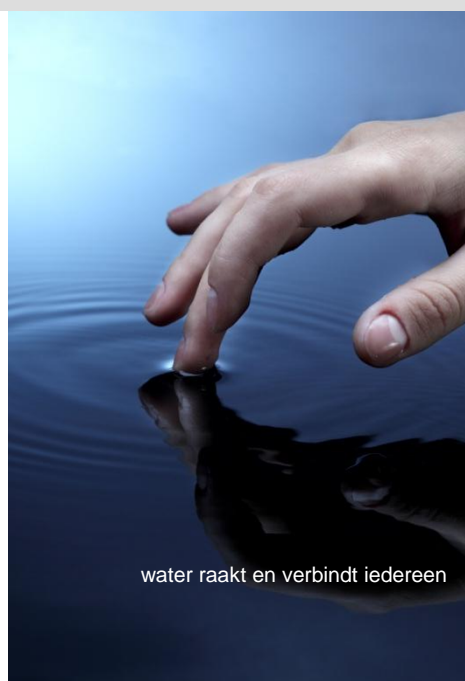

BESTEWERKGEVERS2014
Intermediair | Effectory

Het jaarverslag 2015 is een uitgave van:
Waterschapsbedrijf Limburg
Postbus 1315, 6040 KH ROERMOND

Fotografie/beeld: Zips Fotografie

2016.06172

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Samenvatting	8
2.1	Exploitatierekening 2015 totaal WBL	8
2.2	Exploitatie op unitniveau	9
2.3	Exploitatie op kostensoortenniveau	10
2.4	Investeringsen	12
2.5	Technische infrastructuur en relevante prestaties	13
3	Programmaplan	14
3.1	Programma Unit Bouw, Renovatie en Onderhoud	14
3.2	Programma Unit Operations, Product- en Procesontwikkeling, IT	19
3.3	Programma HRM	24
3.4	Programma Financiën, Planning, Concerncontrol	29
3.5	Programma Bestuur, Directie en Bovenformatief	33
3.6	Programma Kapitaallasten	40
4	De Financiering (treasury)	46
4.1	Financieringsstatuut	46
4.2	Algemene interne en externe ontwikkelingen	46
4.3	De ontwikkeling in de financierings-, beleggings- en vermogensbehoefte	47
4.4	De ontwikkeling van de renterisiconorm en de kasgeldlimiet	47
4.5	Relatie rentevisie en liquiditeitenbeheer	49
4.6	Schatkistbankieren	49
4.7	De waterschapsfinanciering	50
4.8	Weerstandsvermogen	51
4.9	EMU saldo	51
5	Uitgaven naar BBP-opzet	54
5.1	Kosten van de stafeenheden naar BBP-opzet	54
5.2	Lasten na doorberekening van de kosten van overhead	54
5.3	Baten na doorberekening van de kosten van overhead	55
6	Uitgaven naar Kostendragers en -soorten	56
6.1	Lasten naar kostensoort	56
6.2	Baten naar kostensoort	57
7	Balans	62
7.1	Balans per 31 december 2015	62
7.2	Staat van herkomst en besteding van middelen 2015	63
7.3	Algemene Toelichting	63
7.4	Wet normering topinkomens	65
7.5	Toelichting Balans	67

8	Controleverklaring	72
9	BIJLAGEN	77
9.1	Bijlage 1: Staat van vaste activa	79
9.2	Bijlage 2: Staat van eigen kapitaal, reserve en voorzieningen	81
9.3	Bijlage 3: Staat van geldleningen	83
9.4	Bijlage 4: Staat van personeelslasten	85
9.5	Bijlage 5 Berekening rente-omslagpercentage	87
9.6	Bijlage 6: Kostenverdeelstaat + toelichting	89

1 Inleiding

Ingevolge artikel 103, lid 1, van de Waterschapswet (en de Wet Gemeenschappelijke Regelingen) legt het Dagelijks Bestuur van het Waterschapsbedrijf Limburg ieder jaar verantwoording af over het gevoerde financiële beheer, onder overlegging van de jaarrekening. Overeenkomstig deze wet wordt de jaarrekening aangevuld met het verslag ter zake van de accountant. Het Waterschapsbedrijf Limburg is een Openbaar Lichaam dat is opgericht middels een Gemeenschappelijke Regeling van de waterschappen Roer en Overmaas én Peel en Maasvallei.

Medio 2014 is een optimalisatie van de organisatiestructuur doorgevoerd. De voormalige units Bouwen en Renoveren én Onderhoud zijn samengevoegd tot de nieuwe businessunit Bouw, Renovatie en Onderhoud (unit BRO). De voormalige units Informatie technologie, Product- en Procesontwikkeling én Operations zijn samengevoegd tot de nieuwe businessunit Operations, Product- en Procesontwikkeling, IT (unit OPPIT). Administratief gezien is de nieuwe unitstructuur per 2015 geoperationaliseerd en vindt de verantwoording in deze jaarrekening voor de eerste keer plaats conform de nieuwe unitstructuur. In de jaarrekening wordt conform de tijdens het jaar ontwikkelde Marap-opzet (voor het totaal van het Waterschapsbedrijf alsook voor de onderscheiden units) een beeld geschetst van de geplande en gerealiseerde uitgaven voor zowel de exploitatie als de investeringen.

De doelmatigheidsbepalingen van de Waterschapswet zijn ingevuld door het bij de waterschappen op grote schaal ingevoerde BBP-systeem. Hierbij staat BBP voor Beleids- en BeheersProcessen. Ook het Waterschapsbedrijf Limburg rapporteert conform dit systeem, waarbij met de beide waterschappen is afgestemd dat de programma's voor het WBL overeenkomen met de taakstelling van de onderscheiden units.

Het Dagelijks Bestuur van het Waterschapsbedrijf Limburg,

de directeur,

de voorzitter,

ing. E.M. Pelzer MMO

G.H.M. Driessen

2 Samenvatting

In dit hoofdstuk wordt op hoofdlijnen het resultaat van de exploitatie op WBL, unit en kostensoortenniveau gepresenteerd. Daarnaast zal samenvattend inzicht worden gegeven in de investeringen en worden verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting kort toegelicht.

2.1 Exploitatierkening 2015 totaal WBL

Waterschapsbedrijf Limburg (bedragen x 1.000 euro)	Rekening 2015	Bijgestelde begroting 2015	Oorspr. begroting 2015	Rekening 2014
LASTEN				
Rentelasten	7.306	7.386	8.282	8.008
Afschrijving	22.163	22.146	22.520	21.710
Totaal kapitaallasten	29.469	29.533	30.802	29.718
Salarissen	8.166	8.264	8.876	7.909
Sociale lasten	1.854	1.903	2.212	1.999
Overige personeelslasten	765	796	681	644
Personeel van derden	2.267	2.477	1.022	1.688
Voormalig personeel en bestuur	114	119	149	174
Totaal personeelslasten	13.167	13.559	12.940	12.414
Duurzame gebruiksgoederen	229	236	326	395
Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	2.971	2.984	3.098	2.970
Energie	7.585	7.586	7.976	7.711
Huren en rechten	215	217	130	180
Verzekeringen	109	111	140	105
Belastingen	752	758	768	731
Onderhoud door derden	9.425	9.432	8.610	9.716
Overige diensten door derden	7.576	7.596	7.630	7.437
Totaal goederen en diensten van derden	28.863	28.921	28.677	29.246
Bijdragen aan overheden en overige	148	150	156	61
Totaal bijdragen aan derden	148	150	156	61
Toevoegingen aan voorzieningen	0	0	66	65
Onvoorzien	0	573	287	0
Totaal toevoegingen aan voorzieningen	0	573	353	65
TOTAAL LASTEN	71.646	72.735	72.929	71.503
BATEN				
Financiële baten	42	80	80	72
Goederen en diensten aan derden	2.066	2.231	1.928	1.965
Bijdrage van derden	56	62	66	22
Geactiveerde lasten	1.362	1.200	1.462	1.680
Geactiveerde bouwrente	132	120	350	75
TOTAAL BATEN	3.657	3.693	3.886	3.814
TOTAAL NETTO KOSTEN	67.989	69.042	69.042	67.688
BIJDRAGE WATERSCHAPPEN	69.042	69.042	69.042	68.615
RESULTAAT	1.053	0	0	927
PERSONEEL				
Aantal formatieplaatsen (fte's)	151,2	151,2	150,2	152,2
waarvan structureel bezet per ultimo (*)	139,4			

(*) hiermee wordt aangeduid de per die datum structureel ingevulde formatie (vaste formatie + proeftijd-formatie + bovenformatief), dus niet de tijdelijk ingevulde formatie (uitzendkrachten e.d.)

Rekeningresultaat en de bijgestelde begroting

Na vaststelling van de begroting 2015 d.d. 30-07-2014 door het Bestuur van het Waterschapsbedrijf Limburg, heeft het Bestuur nog een aantal begrotingswijzigingen vastgesteld.

Begrotingswijzigingen 2015	Oorspr. begroting	Mutaties 1e kwartaal	Mutaties 2e kwartaal	Mutaties 3e kwartaal	Mutaties 4e kwartaal	Bijgestelde begroting
Kapitaallasten	30.802	-370	-900			29.532
Lasten units	42.127	1.272	390	-727	141	43.203
Eigen baten	3.886	902	-510	-727	141	3.693
Bijdrage Waterschappen	69.042	0	0	0	0	69.042
Resultaat	0	0	0	0	0	0

Per saldo is de bijdrage van de deelnemende waterschappen niet gewijzigd.

Doordat omtrent de boven aangegeven begrotingswijzigingen reeds besluitvorming door het Algemeen Bestuur heeft plaatsgevonden, worden deze niet meer afzonderlijk toegelicht en wordt bij de jaarrekening vergeleken met de bijgestelde begroting. Dit overeenkomstig de toetsing in het kader van de begrotingsrechtmatigheid.

Nu het jaar 2015 is afgesloten, blijkt dat de netto kosten € 1.053.243 lager zijn dan de begroting. Per saldo is derhalve sprake van een positiever resultaat dan gepland volgens de begroting. Als gevolg van deels externe en deels interne factoren zijn per saldo zowel de geprognosticeerde kosten en baten op onderdelen anders uitgevallen dan voorzien.

In de volgende paragrafen wordt het resultaat van 2015 verder toegelicht.

2.2 Exploitatie op unitniveau

(bedragen x € 1.000)	Realisatie Lasten	Realisatie Baten	Realisatie Netto kosten	Begroot Netto kosten	Verschil	
Totaal WBL	71.646	72.700	-1.053	0	-1.053	
Kapitaallasten	29.469	174	29.295	29.333	-37	0%
Bijdrage waterschappen	0	69.042	-69.042	-69.042	0	0%
Totaal units	42.177	3.483	38.694	39.710	-1.016	-3%
Bouw, Renovatie en Onderhoud	13.529	2.421	11.108	11.370	-262	-2%
Operations, Product- en Procesontwikkeling, IT	22.341	335	22.005	22.044	-39	0%
HRM	3.646	727	2.918	2.940	-22	-1%
Financiën, Planning, Concerncontrol	2.062	0	2.062	2.150	-87	-4%
Directie	486	0	486	1.081	-595	-55%
Bestuur	62	0	62	70	-7	-11%
Bovenformatief	51	0	51	54	-3	-6%

Bijgevoegd overzicht geeft op hoofdlijnen de resultaten weer. In hoofdstuk 3 worden alle units afzonderlijk en meer gedetailleerd toegelicht.

De belangrijkste afwijkingen van de realisatie ten opzichte van de bijgestelde begroting luiden als volgt:

- Lagere personeelskosten als gevolg van het niet volledig invulling geven aan de beschikbare formatie. Dit is deels gecompenseerd door inhuur van personeel van derden.
- De vrijval van de post onvoorzien.

2.3 Exploitatie op kostensoortenniveau

Rekeningresultaat 2015 en de (bijgestelde) begroting

(bedragen in miljoenen euro's)	Jaar-rekening 2015	Bijgestelde begroting 2015	Vershil
Kapitaallasten	29,47	29,53	-0,06
Personeelslasten	13,17	13,56	-0,39
Goederen en diensten van derden	28,86	28,92	-0,06
Bijdragen aan derden	0,15	0,15	0,00
Toevoeging aan voorzieningen	0,00	0,57	-0,57
Totaal bruto lasten	71,65	72,74	-1,09
Eigen baten WBL	3,66	3,69	-0,04
Netto kosten WBL	67,99	69,04	-1,05
Bijdrage Waterschappen	69,04	69,04	0,00
Resultaat WBL	1,05	0,00	1,05

Kapitaallasten

De kapitaallasten zijn lager dan de (bijgestelde) begroting, hetgeen voor een belangrijk deel kan worden verklaard uit het feit dat de rentelasten lager zijn als gevolg van de lager dan begrote rentetarieven voor de toerekening van rente op de algemene reserve. Vanwege de beperkte afwijking is een nadere toelichting op het aangegeven verschil niet ter zake relevant.

Personeelslasten

De personeelslasten zijn lager dan de (bijgestelde) begroting als gevolg van lagere salariskosten en sociale lasten. De redenen hiervoor zijn terughoudendheid resp. vertraging bij het invullen van vacatures. Daarnaast is de post personeel derden lager dan begroot. Vanwege de beperkte afwijking is een nadere toelichting op het aangegeven verschil niet ter zake relevant.

Goederen en diensten van derden

Deze kosten zijn lager dan de (bijgestelde) begroting waarbij het saldo is opgebouwd uit afwijkingen op meerdere kostengroepen bijvoorbeeld reis- en verblijfkosten, abonnement- en gesprekskosten datacommunicatie, externe adviezen en onderzoek en overige diensten door derden. De overige subgroepen zijn nagenoeg conform begroting. Vanwege de beperkte afwijking is een nadere toelichting op het aangegeven verschil niet ter zake relevant.

Bijdragen aan derden

De kosten verbonden aan het verstrekken van bijdragen aan derden zijn nagenoeg gelijk aan de begrote bedragen.

Toevoegingen aan voorzieningen / onvoorzien

Conform de voorschriften kunnen op de post onvoorzien geen kosten worden verantwoord; enkel een begrotingsbedrag (volgens de (bijgestelde) begroting € 0,57 mln.).

Eigen baten WBL

De eigen baten zijn lager dan de (bijgestelde) begroting als een saldo van de afwijkingen op rentebaten op het eigen vermogen, de opbrengst goederen en diensten aan derden, geactiveerde personeelslasten van ureninzet personeel voor projecten als ook van bouwrente.

Daarnaast is relevant dat een deel van het abonnement voor het beheer en onderhoud aan IBA-systemen (Individuele Behandeling Afvalwater) niet wordt gefactureerd aan gemeenten, aangezien dit via de heffing van vervuilingseenheden wordt geïnd en daarmee deel uitmaakt van de bijdrage van de Waterschappen.

Rekeningresultaat 2015 t.o.v. 2014

De bijdrage van de waterschappen in 2015 is ten opzichte van 2014 verhoogd met € 0,43 mln. Het rekeningresultaat bij deze verhoogde bijdrage van de waterschappen over 2015 is € 1,05 mln. positief, terwijl over het jaar 2014 een positief exploitatieresultaat werd behaald van € 0,93 mln. In onderstaande tabel worden in samengevatte vorm de resultaten van 2015 vergeleken met die van 2014.

(bedragen in miljoenen euro's)	Jaar-rekening 2015	Jaar-rekening 2014	Vershil
Kapitaallasten	29,47	29,72	-0,25
Personeelslasten	13,17	12,41	0,75
Goederen en diensten van derden	28,86	29,25	-0,39
Bijdragen aan derden	0,15	0,06	0,09
Toevoeging aan voorzieningen	0,00	0,07	-0,07
Totaal bruto lasten	71,65	71,50	0,13
Eigen baten WBL	3,66	3,81	-0,16
Netto kosten WBL	67,99	67,69	0,30
Bijdrage Waterschappen	69,04	68,62	0,43
Resultaat WBL	1,05	0,93	0,13

2.4 Investerings

Code Omschrijving	Rekening	Bijgestelde Begroting	Oorspronk. Begroting	Rekening
(bedragen x € 1.000)	2015	2015	2015	2014
Instandhouding zuiveringstech.werken	6.635	7.601	18.618	9.899
it Transportsysteem	2.169	2.476	3.170	4.037
iz Zuiveringsinstallaties (van rioolwater)	4.058	4.775	14.078	5.783
io Slibontwateringsinstallaties	408	350	1.370	46
id Slibdrogers	0	0	0	33
Nieuwe ontwikkelingen zuiveringstechn.werken	7.253	6.241	10.920	3.313
nt Transportsysteem	0	0	180	28
nz Zuiveringsinstallaties (van rioolwater)	7.253	6.241	10.740	3.285
no Slibontwateringsinstallaties	0	0	0	0
nd Slibdrogers	0	0	0	0
nw Waterketenactiviteiten	0	0	0	0
Overige investeringen	504	1.241	2.380	516
oi Automatisering	489	1.226	1.620	187
op Staf HRM	15	15	760	329
oc Staf Financiën, Planning en Concerncontrol	0	0	0	0
Bruto investeringsuitgaven	14.392	15.083	31.918	13.728
Subsidies op investeringen	337	60	60	297
Totaal netto investeringsuitgaven	14.055	15.023	31.858	13.431

Uitgaven op investeringsprojecten in 2015 t.o.v. de bijgestelde begroting

Bij de vaststelling juli 2014 van de Meerjarenraming, werden de netto projectuitgaven in 2015 nog geraamd op € 25,2 mln.. Op basis van een herijking van de investeringsplannen 2015 werd in december 2014 door het Algemeen Bestuur van het WBL een uitgavenbudget ad € 31,9 mln. ter beschikking gesteld (kolom oorspronkelijke begroting).

Begroting 2015

In de bijgestelde begroting zijn de investeringsuitgaven fors naar beneden bijgesteld ten opzichte van de oorspronkelijke begroting. Bij de behandeling van de managementrapportages over kwartalen 1, 2 en 3 heeft het Algemeen Bestuur telkens ingestemd met verlagingen van de uitgavenplanning op investeringsprojecten.

Per saldo is door deze wijzigingen het uitgavenbudget verlaagd tot € 15,0 mln. (netto).

Aan deze verlaging van de ramingen liggen diverse oorzaken ten grondslag, waarvan de belangrijkste zijn:

- Ten behoeve van de te realiseren Verdygo-installatie te Simpelveld bedroeg het oorspronkelijke uitgavenbudget € 6,0 mln.. Deze geplande uitgave is tijdens het jaar 2015 verlaagd tot € 1,4 mln. Het zwaartepunt van de uitvoering is als gevolg van vertraging tijdens de aanbesteding doorgeschoven naar 2016;
- Door de gecombineerde uitvoering met Simpelveld is ook de uitvoering van het Verdygo-project "voortrein rwzi Roermond" grotendeels verschoven naar 2016 (- € 3,1 mln. in 2015);

- Door het later voldoen aan de KRW-eisen van rwzi Wijlre is de uitgavenplanning voor dit project in 2015 verlaagd met € 3,2 mln.;
- De uitvoering van het project slibontwatering op rwzi Hoensbroek is vertraagd, waardoor de uitgavenraming met € 0,9 mln. is verlaagd;
- De projecten toegangsweg Simpelveld (raming 2015 € 0,7 mln.) en vernieuwen zandvanger rwzi Simpelveld (€ 0,5 mln.) zijn vervallen;
- De daadwerkelijke vernieuwing van het bedrijfswagenpark, waarvoor in 2015 € 0,75 mln. was geraamd, is verschoven naar 2016.

Afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting

Voor de bewaking van de voortgang van de projecten wordt tijdens het jaar gestuurd op het bruto investeringsniveau (= de gerealiseerde uitgaven excl. subsidies), omdat dit niveau beter correspondeert met de mate van realisatie van de onderhanden werken. De bruto uitgaven in 2015 zijn € 0,7 mln. lager dan gepland.

De lagere investeringsuitgaven bestaan met name uit de opgetreden vertraging bij de realisatie van projecten Verdygo Simpelveld, transportriool van vliegveld Maastricht naar rwzi Limmel en vervanging hardware datacenter Wauter.

In de categorie nieuwe ontwikkelingen is juist meer besteed dan gepland. Dat is volledig toe te wijzen aan het project aanpassen rwzi Hoensbroek incl. KRW.

Aan subsidies is € 0,3 mln. meer gerealiseerd dan gepland (transportstelsel). De bestedingsachterstand van € 1,0 mln. wordt doorgeschoven naar 2016.

2.5 Technische infrastructuur en relevante prestaties

	2015	2014
Technische infrastructuur WBL		
- aantal rioolwaterzuiveringsinstallaties ¹⁾	18	18
- aantal slibontwateringsinstallaties ²⁾	7	7
- aantal slibvergistingsinstallaties ³⁾	9	9
- aantal slibdrooginstallaties	1	1
- aantal riolgemalen	150	150
- aantal km transportleiding	540	540
Relevante prestatiegegevens		
- m ³ getransporteerd afvalwater (x 1.000)	147.800	148.826
- totaal verwijderde i.e.'s (x 1.000)	1.707	1.740
- ontwaterd slib in tonnen droge stof	25.877	25.966
- afzet ontwaterd slib in tonnen droge stof ⁴⁾	13.272	13.260
- afzet gedroogd slib in tonnen droge stof ⁴⁾	12.724	13.639

1) Medio 2015 is rwzi Heerlen geamoveerd, waardoor per ult. 2015 nog 17 rwzi's operationeel waren.

2) Incl. Abdissenbosch

3) Waarvan 1 met slibhydrolyse

4) Voorlopige realisatiegegevens. Het totaal van afzet ontwaterd slib + afzet gedroogd slib is ongelijk aan het ontwaterd slib a.g.v. verschillende meetmomenten in het proces.

3 Programmplan

3.1 Programma Unit Bouw, Renovatie en Onderhoud

Taak Unit Bouw, Renovatie en Onderhoud

De businessunit Bouw, Renovatie en Onderhoud (BRO) is verantwoordelijk voor het bouwen, renoveren en onderhouden van de technische infrastructuur van WBL. BRO geeft tevens intern en extern advies op technisch vlak en levert een grote bijdrage aan het ontwikkelen en toekomstbestendig maken van deze infrastructuur. Daarnaast is BRO verantwoordelijk voor het onderhouden van de infrastructuur van een aantal externe klanten, met name gemeenten. De businessunit is opgebouwd uit vier teams, te weten: team Projecten, team RWZI, team Transportstelsel en team Kennis en Advies.

Wat is er bereikt?

unit BRO	Norm	Realisatie
Storingen (aantal per object)		
- Zuiveren (18 rwzi's / 2 storingen p.mnd)	≤ 432	464
- Transport (145 transportgemalen / 1 storing p.mnd)	≤ 1.740	543
- Gemalen gemeenten (606 objecten / 0,1 storing p.mnd)	≤ 750	294
- IBA's (546 IBA's)	≤ 200	110
- Slibontwatering (7 ontwaterinstall. / 1 storing p.mnd)	≤ 84	57
- Slibdrogen (1 slibdrooginstallaties)	≤ 24	29
Inname verplichting		
- capaciteit t.o.v. innameverplichting	94%	94%
Duurzaamheid		
- barometer duurzaam terreinbeheer	goud	goud
Samenwerking		
- onderhoud IBA's (aantal = 546)	23 Gmt	23 Gmt
- beheer/onderhoud gemalen (606 objecten)	8 Gmt	8 Gmt

BRO onderhoudt voor externe klanten bij gemeenten 1.241 objecten (gemeentelijke gemalen, bergbezinkbassins, overstortellers en regenmeters) en bij WPM 95 gemalen en kunstwerken. BRO verzorgt het beheer en onderhoud aan IBA-systemen (Individuele Behandeling Afvalwater) van drieëntwintig gemeenten. In tegenstelling tot het verleden, toen de kosten beduidend hoger waren dan de baten, wordt voor deze gemeenten kostenneutraal gewerkt. Daarnaast zullen naar verwachting meer gemeenten willen gaan samenwerken met WBL. Mogelijk ook op andere gebieden dan beheer en onderhoud van gemalen.

Met de WaterleidingMaatschappij Limburg (WML) wordt op het gebied van beheer van terreinen en op het gebied van klik-meldingen samengewerkt. De samenwerking met WML is in 2015 uitgebreid middels wederzijds uitwisselen van elektrotechnische monteurs en op regelmatige basis kennis uitwisselen over asset management.

Middels planmatig onderhoud gericht op betrouwbaarheid, beschikbaarheid en gebaseerd op risico worden de installaties onderhouden. Deze filosofie en werkwijze hebben geleid tot een dalende trend van het aantal storingen (40% sinds 2009) aan de objecten en efficiëntere inzet van monteurs. Deze filosofie wordt ook gehanteerd bij werkzaamheden aan klantobjecten. Ook daar is een daling van het aantal storingen waarneembaar.

WBL vaart een koers gericht op het omvormen van de huidige zeer robuuste infrastructuur naar installaties gebaseerd op het Verdygo-concept: een bouwconcept voor zuiveringsinstallaties dat de mogelijkheid biedt om sneller in te kunnen inspelen op innovatieve ontwikkelingen. De Verdygo-waterlijn en het basisproces van de Verdygo-sliblijn zijn al uitgewerkt. De verdere sliblijn is in 2015 uitgewerkt en zal afgerond worden in 2016. Om hieraan invulling te geven werkt WBL sinds enige jaren aan het doorontwikkelen en continu verbeteren en optimalisatie van processen en systemen. Deze beweging naar een nieuwe infrastructuur houdt in dat op termijn op een verantwoorde wijze afscheid genomen kan worden van de huidige rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's) en mogelijk deels van het transportsysteem.

Wat is er gedaan?

In 2015 is het project Asset Management gestart. De looptijd van dit project is tot en met 2018 gepland, maar wordt mogelijk versneld doorgevoerd. Voor zowel alle RWZI's en slibontwateringsinstallaties als voor onze transportleidingen en gemalen, wordt middels dit project de restlevensduur van onze installaties in kaart gebracht. Tevens worden de te verwachten investeringen en onderhoud tot het einde van de levensduur van de installaties en onderdelen bepaald. De werkwijze die gehanteerd wordt voor het in kaart brengen van de onderhoudstoestand en restlevensduur van het WBL-transportstelsel is ook hanteerbaar voor het gemeentelijk rioleringsstelsel.

De bedrijfsprocessen zijn verbeterd, waardoor gewerkt is aan het verhogen van de kwaliteit van de werkuitvoering en verdere verbetering van de arbeidsbeleving en verdergaande verlaging van de netto kosten. Daarnaast heeft WBL door het tonen en leveren van expertise laten zien een interessante samenwerkingspartner te zijn voor gemeenten.

Als erkend leerbedrijf is ook in 2015 aan meerdere leerlingen die een technische opleiding van verschillend niveau volgen een leerzame stageplek geboden.

Team projecten heeft uitvoering gegeven aan alle investeringsprojecten binnen BRO. Daarnaast zijn ook exploitatieprojecten onder verantwoordelijkheid van dit team uitgevoerd. Team RWZI heeft de RWZI's, de slibontwateringsinstallaties en slibdrooginstallatie onderhouden. In 2015 is gestart met het onderhoud aan de slibdrooginstallatie op verantwoorde wijze af te bouwen in verband met sluiting in 2018. Team Transportstelsel heeft onderhoud uitgevoerd aan WBL-leidingen en gemalen alsmede onderhoud aan gemeentegemalen en IBA-systemen alsook aan gemalen en kunstwerken van WPM.

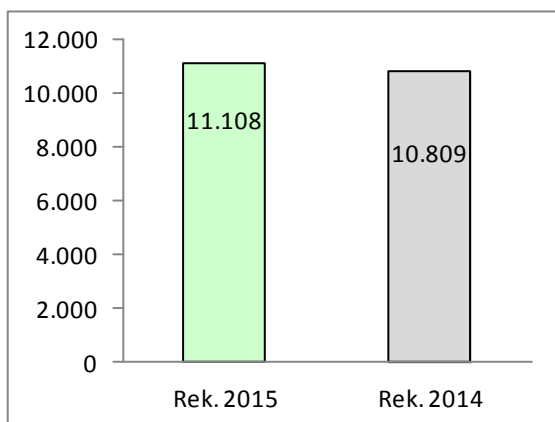
Team Kennis en Advies heeft zich onder andere bezig gehouden met capaciteitsbeheer met betrekking tot afnameverplichting en adviesdiensten. Door verbetering van processen is team Kennis en Advies steeds beter in de rol gekomen om te adviseren over voorstellen tot modificeren van onze installaties.

Wat heeft het gekost?

Bouw, Renovatie en Onderhoud (bedragen x 1.000 euro)	Rekening 2015	Bijgestelde begroting 2015	Oorspr. begroting 2015	Rekening 2014
Salarissen	3.730	3.773	3.907	3.556
Sociale lasten	857	882	989	918
Overige personeelslasten	15	30	16	12
Personeel van derden	804	988	278	517
Voormalig personeel en bestuur	0	0	0	0
Pers.kosten toe-/doorberekend	-39	-39	0	0
Totaal personeelslasten	5.367	5.634	5.190	5.003
Duurzame gebruiksgoederen	23	24	69	55
Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	9	10	20	10
Energie	0	0	0	0
Huren en rechten	0	0	0	14
Verzekeringen	0	0	3	3
Belastingen	0	0	0	0
Onderhoud door derden	7.674	7.675	7.090	8.200
Overige diensten door derden	456	458	421	230
Totaal goederen en diensten van derden	8.162	8.167	7.603	8.511
Bijdrage aan bedrijven	0	0	0	0
Bijdragen aan overheden en overige	0	0	0	0
Totaal bijdragen aan derden	0	0	0	0
Toevoegingen aan voorzieningen	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal toevoegingen aan voorzieningen	0	0	0	0
TOTAAL LASTEN	13.529	13.801	12.793	13.514
BATEN				
Financiële baten	0	0	0	0
Personeelsbaten	0	0	0	0
Goederen en diensten aan derden	1.059	1.231	798	1.025
Bijdrage van derden	0	0	0	0
Geactiveerde lasten	1.362	1.200	1.462	1.680
TOTAAL BATEN	2.421	2.431	2.260	2.705
NETTO KOSTEN	11.108	11.370	10.533	10.809
PERSONEEL				
Aantal formatieplaatsen (fte's)	68,59	68,59	69,59	68,70
waarvan structureel bezet per ultimo	65,89			

Vergelijking netto kosten met Rekening 2014

(bedragen x € 1.000,-)

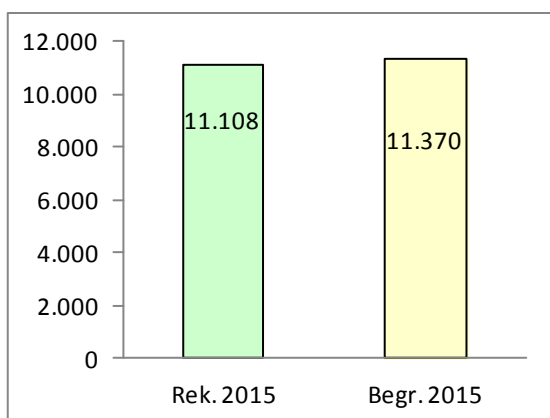
Verschil met de Rekening 2014

Ten opzichte van 2014 zijn de netto kosten met bijna € 0,4 mln. toegenomen als gevolg van:

- hogere personeelskosten (€ 0,3 mln.), met name door hogere kosten voor personeel derden (€ 0,2 mln.) en hogere salariskosten en sociale lasten (€ 0,1 mln.) als gevolg van een hogere bezetting.
- Lagere kosten voor goederen en diensten van derden (€ 0,3 mln.) bestaande uit:
 - o Lagere kosten onderhoud door derden (€ 0,5 mln.) ten gevolge van in 2014 gemaakte eenmalige kosten en hogere kosten voor overige diensten door derden (€ 0,2 mln.).
- Lagere baten (0,3 mln.) als gevolg van lagere geactiveerde personeelslasten door minder geactiveerde uren, o.a. door een wijziging in het werkproces en een gemiddeld genomen lager uurtarief.

Vergelijking netto kosten met Begroting 2015

(bedragen x € 1.000,-)

Verschil met de Begroting 2015

De netto kosten zijn € 0,3 mln. lager dan de bijgestelde begroting en veroorzaakt door:

- lagere personeelslasten (€ 0,3 mln.) door het niet invullen van enkele vacatures en lagere kosten voor personeel derden.

3.2 Programma Unit Operations, Product- en Procesontwikkeling, IT

Taak unit Operations, Product- en Procesontwikkeling

De businessunit Operations, Product- en Procesontwikkeling geeft uitvoering aan de primaire taak van het Waterschapsbedrijf Limburg door zorg te dragen voor het transporteren, zuiveren en de slibverwerking binnen de verwachtingen en de normen.

Daarnaast zorgt de unit ervoor dat het bedrijf stappen blijft zetten in het verduurzamen en verbeteren van de primaire processen en geeft richting aan innoveren op het gebied van technologie en duurzaamheid. Op het gebied van IT staat de unit aan de lat elke medewerker onafhankelijk van locatie, tijdstip en device efficiënt en effectief te laten werken met beschikking over de juiste informatie.

Wat is er bereikt?

unit OPPIT	Norm	Realisatie
Zuivering (in %)	82,1%	84,0%
- Czv-verwijdering	91,2%	92,8%
- Fosfaat-verwijdering (wettelijk 75%)	76,5%	80,6%
- Stikstof-verwijdering (wettelijk 75%)	78,7%	78,7%
Afzet van slib		
- afzet gedroogd slib naar ENCI (ton korrel)	13.500	13.713
- afzet ontwaterd slib (ton ontwaterd slib)	48.860	47.480
Klachten		
- aantal externe klachten Transport		3
- aantal externe klachten RWZI	18	4
Calamiteiten		
- storing bedrijfsvoering opgeschaald naar calamiteit	--	1
Duurzaamheid		
- energierugwinning MJA	28%	28%
Samenwerking		
- leververplichting gedroogd slib Enci	90%	91%

De gezamenlijke inspanningen van de teams hebben ertoe geleid dat de lozingsnormen van de RWZI's niet overschreden zijn en de werkzaamheden binnen de beschikbare budgetten zijn uitgevoerd.

Slib bevat een hoeveelheid energie en middels een gistingsproces wordt deze energie in de vorm van biogas uit dit slib gewonnen. Dit biogas wordt onder andere gebruikt om met behulp van een warmte-krachtkoppeling elektriciteit voor eigen gebruik op te wekken. De biogasproductie bedroeg het afgelopen jaar 7.970.000 m³. Met dit biogas is in totaal 9.507.000 kWh elektriciteit opgewekt.

Er zijn zichtbare stappen gezet om de veiligheid van bezoekers en medewerkers op locatie te verhogen en de orde en netheid op locaties is verder verbeterd.

Op het gebied van IT zijn stappen gezet om de klanttevredenheid te verhogen en de robuustheid en continuïteit te waarborgen. Het project Wauter is afgerond en alle WBL installaties zijn aangesloten op deze nieuwe standaard qua procesautomatisering. Met een geüpdate procesautomatiseringsbeleid en -plan zijn er stappen gezet om in de toekomst verder te groeien op dat vlak om onze ambities waar te kunnen maken.

Wat is er gedaan?

In 2015 zijn de voorbereidingen getroffen voor de strengere KRW normen in 2016 voor een aantal installaties en heeft team Product- en Procesontwikkeling aan diverse innovaties en continu verbeteractiviteiten gewerkt om stappen te blijven zetten in het verbeteren van kwaliteit, arbeidsbeleving en netto kosten.

Goede IT voorzieningen zijn van belang voor een hoge productiviteit en arbeidstevredenheid en dragen sterk bij aan de ambitie om kwaliteit te verhogen en netto kosten te verlagen. Vooral procesautomatisering draagt veel bij in het verder verhogen van de kwaliteit doordat sneller gereageerd kan worden.

Ook op het gebied van IT zijn veel activiteiten opgepakt in 2015, onder andere

- Procesautomatiseringsbeleid geüpdate en plan van aanpak opgesteld. Daarnaast is de aanbesteding afgerond voor verplaatsen van het datacentrum procesautomatisering naar Roermond (kostenbesparing vanaf 2016) en is gestart met de voorbereidingen voor het vervangen van de hardware en upgraden van de software van het datacentrum van de procesautomatisering. Verder zijn modules ontwikkeld binnen de procesautomatisering ten behoeve van Verdygo installaties.
- Implementatie ITIL proces dashboards t.b.v. beter bewaken voortgang calls.
- EAM/ERP: verkenning wat enterprise assetmanagement systemen als ERP (SAP) kunnen betekenen voor WBL.
- Nieuwe werkplek: onderzoeken en testen van een nieuw kantoorautomatiseringsconcept met sharepoint als centraal platform.
- Upgrade en optimalisatie Maximo (centraal magazijn, urenregistratie, contracten, facturatie)
- Pilot upgrade PRINS naar Z-info.

Innovatie is een belangrijke kracht binnen WBL om onze visie, missie en ambitie te kunnen waar maken. We zijn continu op zoek naar ontwikkelingen waarbij WBL meer uit het water kan halen: eigen energieopwekking, grondstofferugwinning, nieuwe toepassing voor water (hergebruik), meedenken over sanitatieconcepten voor de toekomst waarbij meer bij de bron wordt gezuiverd en lozing van bepaalde stoffen in het afvalwater wordt voorkomen en nieuwe technologieën waardoor het zuiveren of een hoger rendement oplevert, en/of duurzamer is en/of goedkoper wordt. Voorbeelden van innovatieve technologische projecten in 2015 zijn:

- Air Implosion pilot (nieuwe beluchtingstechnologie).
- P-RTC pilot RWZI Kaffenberg (fosfaatverwijdering o.b.v. geavanceerde regeling).
- TKI-pilot Geneesmiddelenverwijdering uit effluent.
- Bluetec pilot (forward osmosis - subsidieproject).
- Slibdesintegratie & voorbehandeling.

Naast deze innovatieve technologische onderzoeken zijn er ook meer beheers- en beleidsmatige vraagstukken en onderzoeken de revue gepasseerd waaraan vanuit OPPIT is meegewerkt. Hierbij valt te denken aan:

- Zuiveringsplan Geul (o.b.v. watersysteemkader).
- Heroverweging Simpelveld (clusteren) incl. nageschakelde technieken.
- KRW Simpelveld, Wijlre (planvorming/variantenstudie), Weert en Venray.
- Slibgisting Hoensbroek.

Continu Verbeteren

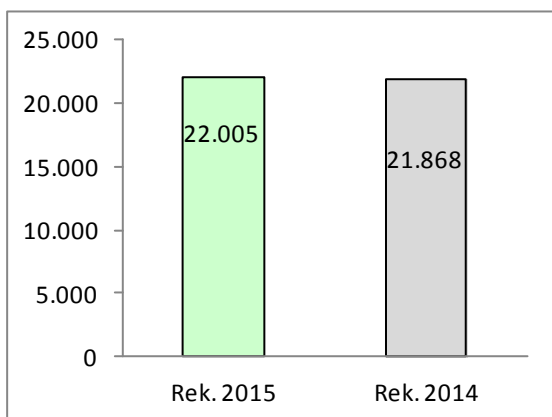
Het afgelopen jaar is veel aandacht geschonken aan het optimaliseren van de werkprocessen en het faciliteren van medewerkers. Onderstaand een aantal voorbeelden van activiteiten die in 2015 opgepakt en uitgewerkt zijn:

- Opstellen bedieningshandboeken.
- Opleidingsboek instructie nieuw personeel.
- Planning personeel in Maximo.
- Afstemmen van procedures voor het wijzigen van installaties en aanwijzen van een functioneel beheerder, zodat wijzigingen uniform uitgevoerd kunnen worden.
- Optimalisatie slibplanning.
- Introductie papierloos rijden voor alle logistiek bewegingen binnen WBL.
- Controle en borging van documenten t.b.v. vergunningen.
- Hoogwaterdraaiboek Roermond.

Operations, Product- en Procesontwikkeling, IT (bedragen x 1.000 euro)	Rekening 2015	Bijgestelde begroting 2015	Oorspr. begroting 2015	Rekening 2014
Salarissen	2.528	2.536	2.810	2.451
Sociale lasten	573	578	688	611
Overige personeelslasten	10	10	13	9
Personeel van derden	838	839	518	896
Voormalig personeel en bestuur	0	0	0	0
Pers.kosten toe-/doorberekend	0	0	0	0
Totaal personeelslasten	3.949	3.963	4.029	3.967
Duurzame gebruiksgoederen	177	178	150	213
Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	2.794	2.795	2.864	2.782
Energie	7.274	7.276	7.753	7.446
Huren en rechten	90	92	86	119
Verzekeringen	11	11	59	36
Belastingen	737	738	734	712
Onderhoud door derden	966	972	929	761
Overige diensten door derden	6.220	6.231	6.528	6.054
Totaal goederen en diensten van derden	18.269	18.292	19.103	18.123
Bijdrage aan bedrijven	0	0	0	0
Bijdragen aan overheden en overige	123	124	156	42
Totaal bijdragen aan derden	123	124	156	42
Toevoegingen aan voorzieningen	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal toevoegingen aan voorzieningen	0	0	0	0
TOTAAL LASTEN	22.341	22.379	23.287	22.132
BATEN				
Financiële baten	0	0	0	0
Personeelsbaten	0	0	0	0
Goederen en diensten aan derden	279	273	415	242
Bijdrage van derden	56	62	66	22
Geactiveerde lasten	0	0	0	0
TOTAAL BATEN	335	335	481	264
NETTO KOSTEN	22.005	22.044	22.806	21.868
PERSONEEL				
Aantal formatieplaatsen (fte's)	49,49	44,45	50,99	51,10
waarvan structureel bezet per ultimo	44,45			

Vergelijking netto kosten met Rekening 2014

(bedragen x € 1.000,-)

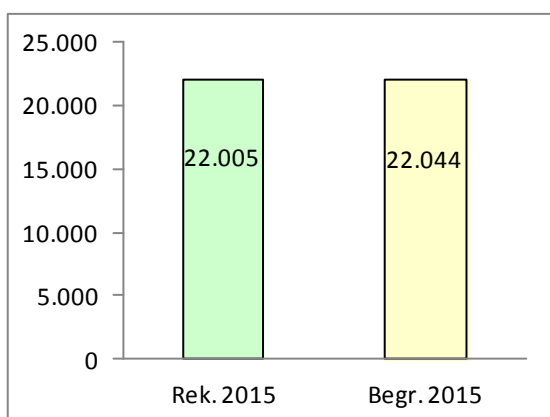
Vershil met de Rekening 2014

De netto kosten zijn met € 0,1 mln. gestegen ten opzichte van 2014 als een saldo van:

- lagere energiekosten (€ 0,2 mln.) als gevolg van de vrijval van een stelpost voor nog te verwachte afrekeningen over voorgaande jaren. Zo zijn in 2015 niet voorziene creditnota's ontvangen voor gasafrekeningen uit 2013 en 2014.
- hogere kosten onderhoud door derden (€ 0,2 mln) als gevolg van hogere kosten reinigen o.a. aeratietank rwzi Bosscherveld.
- hogere uitgaven voor overige diensten door derden € 0,2 mln. als gevolg van hogere abonnementskosten mobiele telefonie en hogere kosten voor verwerking van roostergoederen.
- hogere bijdrage aan derden (€ 0,1 mln.) als gevolg van een bijdrage van WBL aan werkzaamheden aan een gemaal van een gemeente.
- hogere baten (€ 0,1 mln.) door onder andere een hogere opbrengst SDE subsidie en een hogere opbrengst van de afrekening met GMB inzake de Thermische Drukhydrolyse.

Vergelijking netto kosten met Begroting 2015

(bedragen x € 1.000,-)

Vershil met de Begroting 2015

De netto kosten zijn nagenoeg gelijk aan de bijgestelde begroting.

3.3 Programma HRM

Taak unit Human Resource Management

De Unit Human Resource Management draagt zorg voor het verbeteren en vernieuwen van HR processen, producten en diensten. Naast operationele taken zoals personeelsadministratie, interne communicatie en facilitaire dienstverlening draagt de unit bij aan de strategische ontwikkelingen van het bedrijf en legt een sterke basis op het gebied van strategische personeelsplanning en de ontwikkeling en duurzame inzetbaarheid van mensen. Ontwikkeling van de vereiste kennis en (gedrags)vaardigheden van mensen, het stimuleren van ondernemerschap als gedragscompetentie en het plaatsen van de juiste mensen op het juiste moment op de juiste plek zijn daar een belangrijk onderdeel van.

Wat is er bereikt?

unit HRM	Norm	Realisatie
Formatie (WBL Totaal)		
- vaste bezetting in fte	151,2	139,4
- inhuur personeel in fte		29,9
Ziekteverzuim (WBL Totaal)		
- t.o.v. Verbaannorm	4,1%	5,2%
Verzuim-% kort (1-7 dagen)		1,4%
Verzuim% middellang (8-42 dagen)		0,9%
Verzuim-% lang (> 42 dagen)		2,9%

Middels het starten van het Management Development Programma is een basis gelegd voor het borgen van een belangrijke HPO pijler op het gebied van kwaliteit van management.

Competentiemanagement is geïntroduceerd en de opgestelde HPO competentieprofielen zijn bij de werving en selectie van nieuwe medewerkers of interne invulling van vacatures strikt toegepast.

Het Europese aanbestedingstraject voor inhuur van externe menskracht is afgerond, waardoor een snellere inhuur van externe deskundigen is gewaarborgd met inachtneming van de spelregels op het gebied van rechtmatigheid.

Centralisering van diverse operationele taken bij het taakveld facilitair heeft geleid tot minder verspilling, waardoor kosten zijn bespaard.

Het Europees aanbestedingstraject voor vervanging van het huidige bedrijfswagenpark is afgerond.

In samenwerking met o.a. TNO is uitwerking gegeven aan het Lean & Green Mobility programma dat is gericht op reductie van CO2 op het gebied van het bedrijfswagenpark.

Het ziekteverzuim is punt van aandacht. Met name door langdurig ziekteverzuim (2,85%) is het percentage hoger dan (Verbaan)norm en voorgaande jaren.

Van de TOP gesprekscyclus is een aantal gesprekken niet gevoerd i.v.m. langdurig ziekte. Daarnaast zijn 2 prestatiegesprekken niet gevoerd i.v.m. nieuwe medewerkers.

Wat is er gedaan?

Vanuit de unit HRM is de implementatie van de nieuwe stafunit Bestuur-, Directieondersteuning en Veiligheid gefaciliteerd en operationeel ondersteund middels voorbereiding van de besluitvorming en het adviestraject bij de Ondernemingsraad.

In 2015 is verder gewerkt aan de fine tuning van interne processen en digitalisering van de HR back office.

In het kader van verdere verbetering van de HR informatievoorziening is gewerkt aan de HR marap nieuwe stijl waarbij op unit niveau en team niveau alle mogelijke relevante informatie is opgenomen voor het management over HR relevante issues, zoals verzuim, verlof, declaraties, ontwikkeling (TOP gesprekscyclus en opleiding) alsmede formatie en bezetting van de organisatie.

Daarnaast is organisatiebreed invulling gegeven aan de TOP Gesprekscyclus waarin talentontwikkeling en prestatie management centraal staan in de gesprekken tussen medewerkers en leidinggevende. De opgestelde HPO competentieprofielen worden o.a. als leidraad gehanteerd bij de gesprekken tussen medewerker en leidinggevende.

Ter uitwerking van een activerend personeelsbeleid en de duurzame inzetbaarheid van mensen heeft in 2015 een uitgebreid Preventief Medisch Onderzoek plaatsgevonden. Ook zijn de voorbereidingen gestart voor het opzetten van een vitaliteitsprogramma en vitaliteitsgids. Daarnaast zijn pensioenbijeenkomsten georganiseerd voor alle medewerkers om de kennis en inzichten over het pensioen te vergroten.

Verder is gestart met het Management Development Programma voor managers, plaatsvervangers en teamleiders. Het MD Programma is in december 2015 afgerond. Momenteel wordt het MD programma geëvalueerd en bekeken op welke wijze aan het leiderschapsprogramma een vervolg kan worden gegeven.

Eind 2015 is in samenwerking met Limburg Magnet gestart met een imago traject als aantrekkelijke werkgever om jonge talenten te kunnen aantrekken.

Bij het taakveld facilitaire dienstverlening is het project voor digitale informatievoorziening opgestart. Ook heeft een oriëntatie plaatsgevonden op een verdergaande ontlasting en ontzorging van de businessunits BRO en OPPIT in het kader van centralisering van operationele taken bij het taakveld facilitair.

In samenwerking met een externe partij is gestart met de afvalbarometer om inzichtelijk te maken hoeveel CO2 en kosten worden bespaard door afval gescheiden in te zamelen en af te voeren. De intentie is om dit in 2016 verder uit te breiden voor het gehele WBL kantoor.

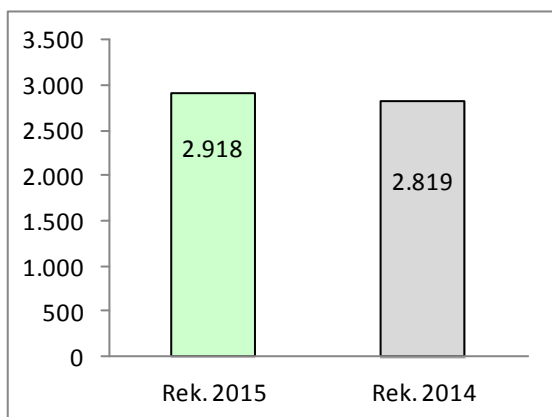
Het taakveld Communicatie heeft naast de uitvoering van de reguliere werkzaamheden in samenwerking met de beide waterschappen de open dagen op de rioolwaterzuiveringsinstallaties Susteren en Venlo georganiseerd. De officiële opening van de Centrale Regelkamer heeft in mei 2015 door de gouverneur van de Provincie Limburg plaatsgevonden.

Wat heeft het gekost?

HRM (bedragen x 1.000 euro)	Rekening 2015	Bijgestelde begroting 2015	Oorspr. begroting 2015	Rekening 2014
Salarissen	652	654	794	696
Sociale lasten	145	146	198	164
Overige personeelslasten	690	693	588	574
Personeel van derden	259	260	1	56
Voormalig personeel en bestuur	85	85	105	146
Pers.kosten toe-/doorberekend	0	0	0	0
Totaal personeelslasten	1.831	1.838	1.686	1.636
Duurzame gebruiksgoederen	29	32	70	126
Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	126	130	158	120
Energie	311	311	222	265
Huren en rechten	125	126	44	48
Verzekeringen	98	100	78	66
Belastingen	15	20	34	19
Onderhoud door derden	784	785	590	755
Overige diensten door derden	325	326	184	418
Totaal goederen en diensten van derden	1.814	1.829	1.380	1.816
Bijdrage aan bedrijven	0	0	0	0
Bijdragen aan overheden en overige	0	0	0	0
Totaal bijdragen aan derden	0	0	0	0
Toevoegingen aan voorzieningen	0	0	66	65
Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal toevoegingen aan voorzieningen	0	0	66	65
TOTAAL LASTEN	3.645	3.667	3.132	3.517
BATEN				
Financiële baten	0	0	0	0
Personeelsbaten	0	0	0	0
Goederen en diensten aan derden	727	727	715	698
Bijdrage van derden	0	0	0	0
Geactiveerde lasten	0	0	0	0
TOTAAL BATEN	727	727	715	698
NETTO KOSTEN	2.918	2.940	2.417	2.819
PERSONEEL				
Aantal formatieplaatsen (fte's)	12,22	12,22	14,00	14,00
waarvan structureel bezet per ultimo	11,73			

Vergelijking netto kosten met Rekening 2014

(bedragen x € 1.000,-)

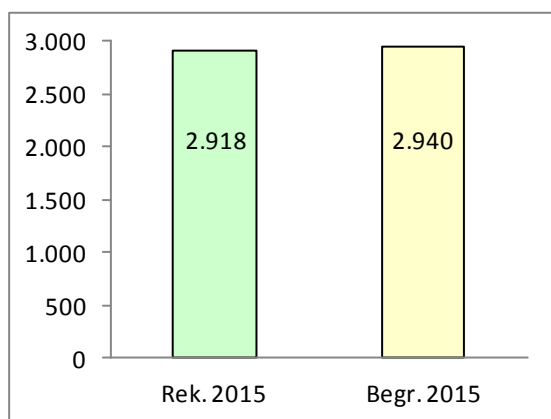

De netto kosten zijn met € 0,1 mln. gestegen ten opzichte van 2014 als een saldo van:

- Hogere personeelslasten (€ 0,2 mln.) door hogere kosten voor de inhuur van personeel derden als gevolg van meerdere langdurig zieken. Daarnaast zijn de centraal gebudgetteerde opleidingskosten hoger als gevolg van Atex opleidingen en C1 rijbewijzen.
- In 2015 heeft in tegenstelling tot 2014 geen dotatie aan de voorziening mobiliteit plaatsgevonden (€ 0,1 mln.).

Vergelijking netto kosten met Begroting 2015

(bedragen x € 1.000,-)

Verschil met de Begroting 2015

De netto kosten zijn nagenoeg gelijk aan de bijgestelde begroting.

3.4 Programma Financiën, Planning, Concerncontrol

Taak van de Unit Financiën, Planning, Concern Control

De unit Financiën, Planning, Concerncontrol (FPC) wil als kwalitatief hoogwaardige unit de opgedragen taken zo efficiënt en effectief mogelijk uitvoeren en het bestuur, management en de organisatie optimaal ondersteunen bij de beheersing van bedrijfsvoeringprocessen. Het takenpakket van de unit is divers en daar is de organisatie van de unit dan ook een afspiegeling van. De unit bestaat uit de onderdelen: Financieel Beheer, Financieel Beleid, coördinatie inkoop, Kwaliteit, Arbo en Milieu (KAM).

Wat is er bereikt?

unit FPC	Norm	Realisatie
Veiligheid		
- ernstige ongevallen (arbeidsinspectie)	0	1
- certificaat Kwaliteit	TÜV	TÜV
- certificaat Arbo	TÜV	TÜV
- certificaat Milieu	TÜV	TÜV
Duurzaamheid		
- duurzame inkoop	100%	100%
Treasury		
- schatkistbankieren boven drempelbedrag	> € 540.000	conform
- geldbehoefte tijdelijk afgedekt met kasgeld	---	€ 10,0 mln
- omvang 'rood' stand t.o.v. kasgeldlimiet	-/- € 16,8 mln	-/- € 12,7 mln

Onder andere de volgende resultaten zijn bereikt:

- Het opstellen en laten vaststellen van meerjarenraming en begroting 2016.
- Het voeren van de financiële administratie en het opleveren van de jaarrekening 2014.
- Actualiseren van de risico-inventarisatie en van het te hanteren normen- en toetsingskader.
- Het actualiseren en toetsen van inkoop- en aanbestedingsbeleid en het faciliteren van de praktische uitvoerbaarheid middels procedures en formulieren.
- Het doorvoeren en begeleiden van een wijzing van de bestaande management- en bestuursrapportages naar een Marap nieuwe stijl.
- Het actualiseren van KAM-beleid en -procedures (kwaliteit arbeid milieu). Ondersteunen van het traject dat geleid heeft tot continuering van de KAM-certificaten alsook bij het opstellen van RIE-Limmel.
- Vanuit het HPO-streven is ingezet op een gestructureerde aansluiting tussen missie/visie/strategie en de activiteiten op operationeel niveau. Dit heeft geleid tot jaarplannen en een marap-opzet die aansluit op en ondersteunend is aan de op strategisch niveau geformuleerde doelen.

Wat is er gedaan?

Vanuit de behoefte van de diverse units wordt vanaf 2014 invulling gegeven aan de functie van businesscontroller. Deze functie richt zich met name op het organisatiebreed verbeteren en inzichtelijk maken van de relatie tussen de te leveren resp. geleverde prestaties en de daarmee gemoeide financiën. De functie van businesscontroller is verder vormgegeven waarbij naast de relatie tussen prestatie en financiën ook de focus is gelegd op het verbeteren van de sturing van de operationele processen. Daartoe is en blijft de focus gericht op het belang om de benodigde sturingsinformatie gestructureerd te registreren en de onderlinge relaties expliciet te maken.

Middels operational excellence sheets (OPEX) zijn daar de eerste instrumenten voor ontwikkeld en wordt de stap gezet op aansluiting van Marap op jaarplannen en stuurparameters. Het streven naar een gestructureerde aansluiting vanuit missie/visie naar operationele activiteiten heeft zich vertaald naar daarvan afgeleide prestatiedoelen en prestatie-indicatoren, een jaarplansystematiek en een aangepaste marap-opzet (Marap nieuwe stijl).

Vanuit kwaliteit, arbo en milieu is gestuurd op verbeteren van het inzicht in de situatie ter plaatse en op controleerbare opvolging van actiepunten, onder andere door het introduceren van een centrale registratie van meldingen (onveilige situatie of handeling (OVSH), werkplekinspectie, locatiegebonden risico-inventarisatie).

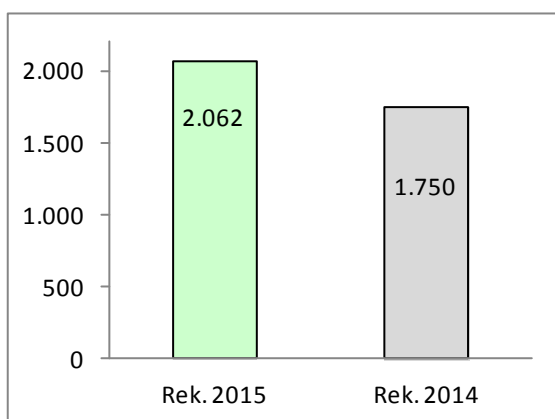
In het kader van de verdere professionalisering van inkoop- en aanbesteding is de inkoopbehoefte geïnventariseerd en gestructureerd om te kunnen sturen op benodigde capaciteit en prioritering van op te pakken aanbestedingstrajecten. Daarnaast is het invulling geven aan het decentraal belegde contractmanagement ondersteund middels professionele begeleiding door een erkend extern bureau.

Wat heeft het gekost?

Financiën, Planning, Concerncontrol (bedragen x 1.000 euro)	Rekening 2015	Bijgestelde begroting 2015	Oorspr. begroting 2015	Rekening 2014
Salarissen	1.077	1.117	1.096	1.011
Sociale lasten	247	260	271	259
Overige personeelslasten	3	4	4	2
Personeel van derden	366	390	225	220
Voormalig personeel en bestuur	0	0	0	0
Pers.kosten toe-/doorberekend	39	39	0	0
Totaal personeelslasten	1.732	1.810	1.595	1.493
Duurzame gebruiksgoederen	0	0	16	1
Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	11	14	13	8
Energie	0	0	0	0
Huren en rechten	0	0	0	0
Verzekeringen	0	0	1	1
Belastingen	0	0	0	0
Onderhoud door derden	0	0	0	0
Overige diensten door derden	320	325	245	249
Totaal goederen en diensten van derden	331	339	274	258
Bijdrage aan bedrijven	0	0	0	0
Bijdragen aan overheden en overige	0	0	0	0
Totaal bijdragen aan derden	0	0	0	0
Toevoegingen aan voorzieningen	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal toevoegingen aan voorzieningen	0	0	0	0
TOTAAL LASTEN	2.062	2.150	1.869	1.751
BATEN				
Financiële baten	0	0	0	0
Personeelsbaten	0	0	0	0
Goederen en diensten aan derden	0	0	0	1
Bijdrage van derden	0	0	0	0
Geactiveerde lasten	0	0	0	0
TOTAAL BATEN	0	0	0	1
NETTO KOSTEN	2.062	2.150	1.869	1.750
PERSONEEL				
Aantal formatieplaatsen (fte's)	16,9	16,9	14,4	14,4
waarvan structureel bezet per ultimo	15,3			

Vergelijking netto kosten met Rekening 2014

(bedragen x € 1.000,-)

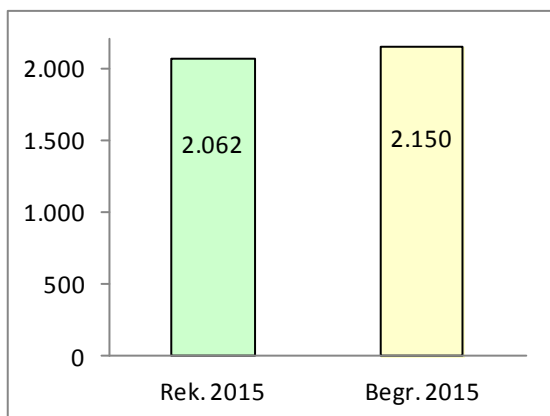

Verschil met de Rekening 2014

De netto kosten zijn ten opzichte van 2014 gestegen met € 0,3 mln. als gevolg van hogere personele lasten (€ 0,2 mln.) als gevolg van tijdelijke inhuur van een senior medewerker inkoop en ondersteuning op het gebied van KAM. De hogere kosten voor overige diensten door derden (€ 0,1 mln.) is het gevolg van extra ondersteuning en advisering op het gebied van KAM.

Vergelijking netto kosten met Begroting 2015

(bedragen x € 1.000,-)

Verschil met de Begroting 2015

De gerealiseerde netto kosten zijn € 0,1 mln. lager dan de bijgestelde begroting als gevolg van diverse kleinere posten binnen de groep personeelslasten.

3.5 Programma Bestuur, Directie en Bovenformatief

Positionering Bestuur en Directie

Het Dagelijks Bestuur van het WBL bestaat uit 6 onbezoldigde bestuursleden waarvan er 3 worden afgevaardigd door het waterschap Roer en Overmaas en eveneens 3 worden afgevaardigd door het waterschap Peel en Maasvallei. Het Algemeen Bestuur bestaat uit de leden van het Dagelijks Bestuur aangevuld met acht leden uit de algemeen besturen van de waterschappen WRO en WPM (per waterschap vier leden). De Directeur van het Waterschapsbedrijf is belast met de dagelijkse aansturing.

Positionering Bovenformatief

De organisatorische ontwikkelingen sedert de oprichting van het Waterschapsbedrijf hebben het nut en de benodigde flexibiliteit aangetoond van een afzonderlijk budget voor Bovenformatief (betreft medewerker(s) die buiten de reguliere formatie zijn geplaatst. Deze worden belast met specifiek benoemde activiteiten met een tijdelijk karakter). In het afgelopen jaar heeft de bezetting van de bovenformatie bestaan uit 1 persoon.

Wat heeft het gekost?

Directie (bedragen x 1.000 euro)	Rekening 2015	Bijgestelde begroting 2015	Oorspr. begroting 2015	Rekening 2014
Salarissen	138	142	136	135
Sociale lasten	23	24	29	29
Overige personeelslasten	47	59	59	47
Totaal personeelslasten	208	225	225	211
Duurzame gebruiksgoederen	0	3	21	0
Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	24	25	39	46
Overige diensten door derden	254	255	220	480
Totaal goederen en diensten van derden	278	283	280	525
Bijdragen aan overheden en overige	0	0	0	1
Totaal bijdragen aan derden	0	0	0	1
Onvoorzien	0	573	287	0
Totaal toevoegingen aan voorzieningen	0	573	287	0
TOTAAL LASTEN	486	1.081	791	738
TOTAAL BATEN	0	0	0	0
NETTO KOSTEN	486	1.081	791	738
PERSONEEL				
Aantal formatieplaatsen (fte's)	1,00	1,00	1,00	1,00
waarvan structureel bezet per ultimo	1,00			

De post overige diensten door derden wordt hoofdzakelijk gebruikt voor de personeelsvereniging, de ondernemingsraad en de vereniging van oud-personeelsleden. Daarnaast is er extra ruimte in deze post opgenomen om in crisissituaties slagvaardig zonder veel procedurele voorbereiding te kunnen optreden.

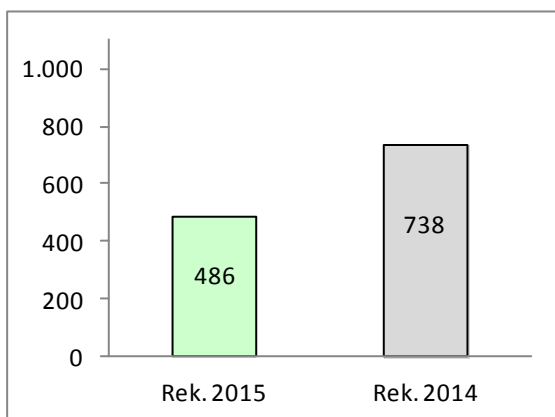
Onvoorzien:

In de Begroting 2015 is het budget onvoorzien centraal geraamd bij de directie en wordt bij de andere units geen budget onvoorzien geraamd.

De hoogte van de post onvoorzien is gesteld op het beleidsmatig uitgangspunt van 0,4% van het begrotingstotaal, voor het jaar 2015 overeenkomend met € 287.000,-. Bij de doorgevoerde begrotingswijzigingen is dit bedrag verhoogd tot € 573.000.

Vergelijking netto kosten met Rekening 2014

(bedragen x € 1.000,-)

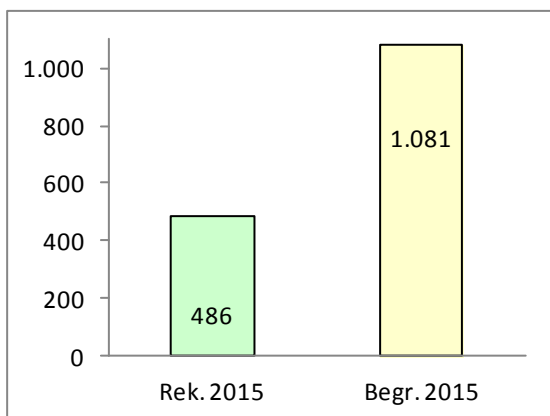

Verschil met de Rekening 2014

De netto kosten zijn ten opzichte van 2014 afgenomen met € 0,3 mln. als gevolg van incidenteel hogere kosten voor overige diensten door derden in 2014 die in 2015 niet of maar deels voorkomen.

Vergelijking netto kosten met Begroting 2015

(bedragen x € 1.000,-)

Verschil met de Begroting 2015

De gerealiseerde netto kosten zijn € 0,6 mln. lager dan de bijgestelde begroting als gevolg van het vrijgevallen saldo op de post onvoorzien.

Bestuur (bedragen x 1.000 euro)	Rekening 2015	Bijgestelde begroting 2015	Oorspr. begroting 2015	Rekening 2014
Voormalig personeel en bestuur	29	34	44	28
Totaal personeelslasten	29	34	44	28
Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	8	9	4	5
Overige diensten door derden	0	0	31	7
Totaal goederen en diensten van derden	8	9	35	13
Bijdragen aan overheden en overige	25	26	0	18
Totaal bijdragen aan derden	25	26	0	18
TOTAAL LASTEN	62	70	80	59
TOTAAL BATEN	0	0	0	0
NETTO KOSTEN	62	70	80	59

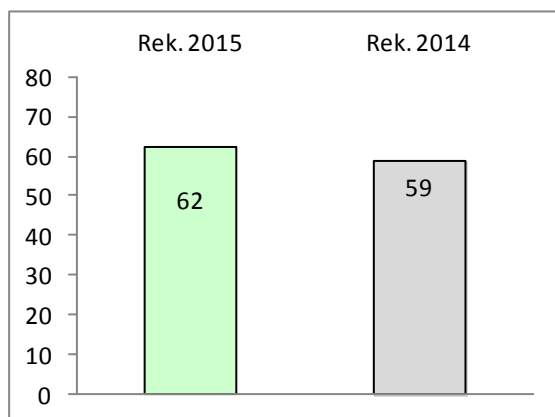
Bestuur

De uitgaven door het Bestuur behelzen drie posten:

- De uitgaven voor uitkeringen voor voormalige bestuursleden van het voormalige Zuiveringschap Limburg die zijn begroot conform afspraken uit het verleden, huidige bestuursleden krijgen geen vergoeding.
- Uitgaven voor overige gebruiksgoederen, dit is een soort verzamelpost voor vele kleine kosten m.n. vergaderkosten, voorbereiding activiteiten, etc.
- Diensten door derden ten behoeve van, indien nodig, externe adviseurs.

Vergelijking netto kosten met Rekening 2014

(bedragen x € 1.000,-)

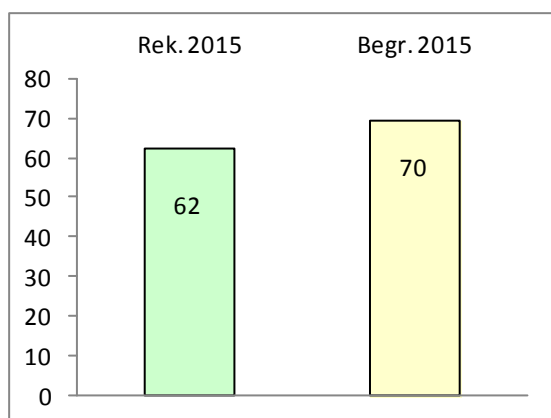

Verschil met de Rekening 2014

De gerealiseerde netto kosten zijn nagenoeg gelijk aan de netto kosten in 2014.

Vergelijking netto kosten met Begroting 2015

(bedragen x € 1.000,-)

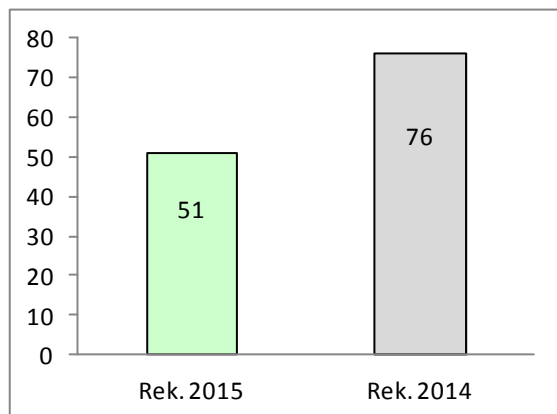
Verschil met de Begroting 2015

De gerealiseerde netto kosten zijn nagenoeg gelijk aan de bijgestelde begroting.

Bovenformatief (bedragen x 1.000 euro)	Rekening 2015	Bijgestelde begroting 2015	Oorspr. begroting 2015	Rekening 2014
Salarissen	41	41	134	60
Sociale lasten	10	13	38	16
Totaal personeelslasten	51	54	172	76
Overige diensten door derden	0	0	2	0
Totaal goederen en diensten van derden	0	0	2	0
TOTAAL LASTEN	51	54	174	76
TOTAAL BATEN	0	0	0	0
NETTO KOSTEN	51	54	174	76
PERSONEEL				
Aantal formatieplaatsen (fte's)	3,00	3,00	3,00	3,00
waarvan structureel bezet per ultimo	1,00			

Vergelijking netto kosten met Rekening 2014

(bedragen x € 1.000,-)

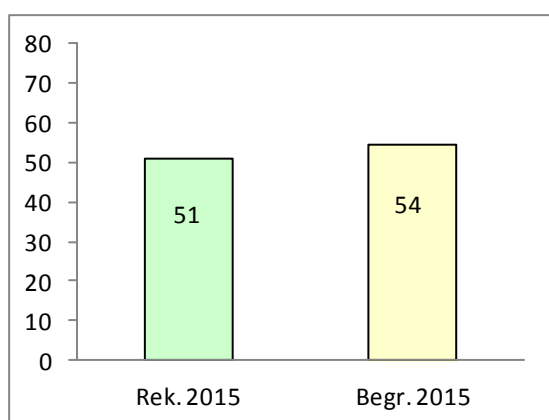

Vershil met de Rekening 2014

De netto kosten 2015 zijn lager dan de netto kosten 2014 als gevolg van een gemiddeld genomen lagere bezetting in 2015 (1,0 fte) ten opzichte van 2014 (1,4 fte).

Vergelijking netto kosten met Begroting 2015

(bedragen x € 1.000,-)

Vershil met de Begroting 2015

De gerealiseerde netto kosten zijn nagenoeg gelijk aan de bijgestelde begroting.

3.6 Programma Kapitaallasten

Kapitaallasten (bedragen x 1.000 euro)	Rekening 2015	Bijgestelde begroting 2015	Oorspr. begroting 2015	Rekening 2014
LASTEN				
Rentelasten	1.690	1.578	2.103	1.806
Afschrijving	4.837	5.056	5.623	5.027
Getransporteerd afvalwater	6.527	6.634	7.726	6.832
Rentelasten	4.580	4.433	5.019	4.958
Afschrijving	12.974	12.762	12.491	12.302
Gezuiverd afvalwater	17.554	17.195	17.510	17.259
Rentelasten	770	692	828	875
Afschrijving	2.986	3.084	3.240	3.082
Verwerkt slib	3.755	3.776	4.068	3.957
Rentelasten	4	2	2	3
Afschrijving	32	32	32	32
Financieel beleid, financiële administratie	36	34	34	35
Rentelasten	0	2	2	3
Afschrijving	22	22	22	22
Human Resource Management	22	24	24	25
Rentelasten	224	202	235	250
Afschrijving	780	780	779	802
Huisvesting en Interne faciliteiten	1.004	982	1.014	1.052
Rentelasten	38	47	13	38
Afschrijving	522	401	323	443
Automatisering	560	448	336	481
Rentelasten	1	413	81	75
Afschrijving	9	27	10	0
Overig ondersteunend	10	440	91	75
Totaal rentelasten	7.306	7.368	8.282	8.008
Totaal afschrijvingen	22.163	22.164	22.520	21.710
TOTAAL LASTEN	29.469	29.533	30.802	29.718
BATEN				
Financiële baten	4	0	0	9
Human Resource management	4	0	0	9
Financiële baten	38	80	80	63
Geactiveerde bouwrente	132	120	350	75
Overig ondersteunend	170	200	430	138
TOTAAL BATEN	174	200	430	147
NETTO KOSTEN	29.295	29.333	30.372	29.570

Toelichting kapitaallasten

De kapitaallasten worden bepaald door twee factoren:

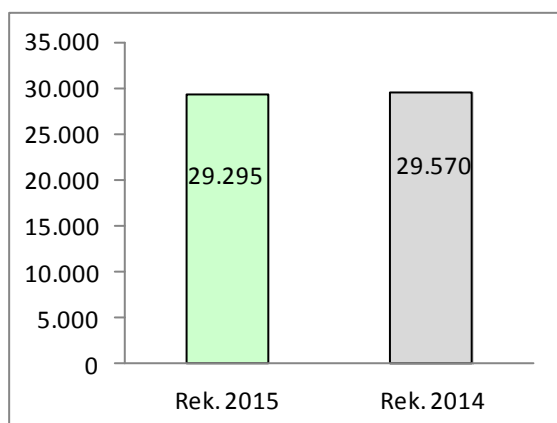
- de investeringen in het verleden en de daaraan verbonden vrijval van kapitaallasten;
- de nieuwe investeringen in 2015.

De afschrijvingen voor het jaar 2015 zijn als volgt berekend:

1. Op basis van de staat van activa bij de jaarrekening 2014 worden de afschrijvingen voor 2015 doorgetrokken.
2. Daarnaast worden op basis van de aangeleverde:
 - gereedmeldingen cq. ingebruiknames,
 - processen verbaal van oplevering,
 - bij de Marap aangegeven af te sluiten projecten,
 - uitgaven op projecten die reeds in de staat van activa zijn opgenomen,de afschrijvingskosten voor het jaar 2015 berekend.

Vergelijking netto kosten met Rekening 2014

(bedragen x € 1.000,-)

Verskil met de Rekening 2014

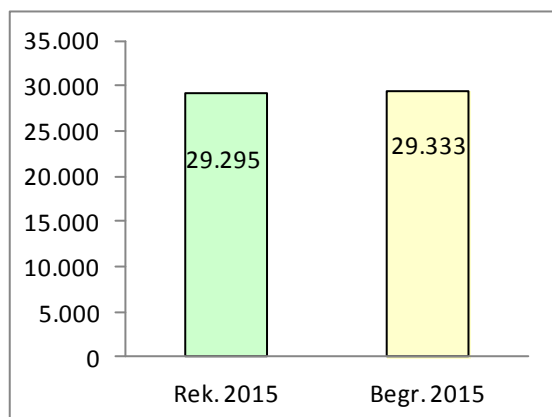
De totale netto kosten van rente en afschrijvingen zijn in 2015 € 0,3 mln. lager dan in het jaar 2014.

Verder uitgesplitst naar lasten en baten zien de verschillen tussen 2015 en 2014 er als volgt uit:

- De rentelasten 2015 bedragen € 7,3 mln. en zijn daarmee € 0,7 mln. lager dan in 2014;
- De afschrijvingskosten 2015 bedragen € 22,2 mln. t.o.v. € 21,7 mln in 2014.
- De totale baten zijn nagenoeg gelijk aan vorig jaar.

Vergelijking netto kosten met Begroting 2015

(bedragen x € 1.000,-)

Het totaal van de netto kapitaallasten over 2015 is € 0,04 mln. lager dan begroot.

LASTEN

De totale kosten van rente en afschrijvingen zijn € 0,06 mln. lager dan begroot.

Rentekosten

De rentekosten dalen ten opzichte van de bijgestelde begroting met € 0,06 mln.

De lager dan begrote rentekosten zijn met name het gevolg van:

- De afgesloten langlopende leningen waarop jaarlijks aflossing en rente betaald moet worden. Het gehele jaar zijn de uitgaven gefinancierd kunnen worden uit de rekeningcourantrekening, waarbij voor 'rood' staan een lagere rente betaald is dan waarmee op begrotingsbasis gerekend is. 16-12-2015 is een lening van € 20,0 mln. aangetrokken met een looptijd van 20 jaar met lineaire aflossing tegen 1,382%.
- Er is ca. € 0,01 mln. aan rente betaald over de negatieve rekening-courantstand.
- De rente over de voorziening mobiliteit en de algemene reserve is door de lage rentestand lager dan begroot.

Afschrijvingskosten

Van belang voor bepaling van de afschrijving is het moment waarop het actief/project in gebruik is genomen. Is dit in de 1e helft van het jaar dan wordt in 2015 met de afschrijving gestart. Is dit in de 2e helft van 2015 dan start de afschrijving in 2016. Er zijn enkele projecten, bijvoorbeeld Wauter, waarbij op uitgaven in het jaar direct wordt afgeschreven omdat de activa direct in gebruik worden genomen.

De afschrijvingskosten zijn nagenoeg gelijk aan de bijgestelde begroting.

BATEN

De totale baten zijn € 0,03 mln. lager dan begroot. Dit verschil wordt verklaard door:

- De geactiveerde bouwrente is € 0,01 mln. hoger ten opzichte van de bijgestelde begroting. Bouwrente wordt toegerekend aan projecten gedurende de uitvoeringsperiode tot het moment van gereedmelding/ingebruikname.

- Daarnaast is de rekenrente voor de rentetoevoeging aan de reserves lager (€ 0,04 mln.) omdat het gemiddelde rentepercentage over 2015 lager uitvalt dan gepland.

Het effect van de lagere investeringen in 2015 van € 31,86 mln. (primitief begroot) naar een realisatie van € 14,06 mln. (-/- € 17,80 mln.) heeft behalve voor 2015 ook gevolgen voor de jaren na 2015. Ca. € 11,0 mln is doorgeschoven naar 2016. Het betreft m.n. Verdygo Simplveld en Roermond en het KRW project Wijlre.

Onderstaand volgt een toelichting op de ontwikkeling van de kapitaallasten per activiteit.

Getransporteerd afvalwater

Investeringen: in de bijgestelde begroting 2015 zijn € 2,49 mln. aan investeringen gepland voor deze activiteit. Gerealiseerd is € 2,18 mln.

Kapitaallasten: de kapitaallasten bedragen € 6,5 mln. en zijn € 0,1 mln. lager dan gepland.

Gezuiverd afvalwater

Investeringen: in de bijgestelde begroting 2015 zijn € 11,80 mln. aan investeringen gepland voor deze activiteit. Gerealiseerd is € 11,35 mln.

Kapitaallasten: de gerealiseerde kapitaallasten in 2015 bedragen € 17,6 mln. gepland is € 17,2 mln.

Verwerkt slib

Investeringen: in de bijgestelde begroting voor 2015 zijn € 0,35 mln. aan investeringen gepland voor deze activiteit. Gerealiseerd is € 0,41 mln.

Kapitaallasten: de geplande kapitaallasten bedragen en de gerealiseerde kapitaallasten bedragen € 3,8 mln.

Financieel beleid, financiële administratie

Investeringen: In de begroting voor 2015 zijn geen investeringen gepland voor deze activiteit.

Kapitaallasten: de gerealiseerde kapitaallasten ad € 0,03 mln. zijn gelijk aan de begroting.

Human Resource Management:

Investeringen: voor 2015 zijn geen investeringen gepland voor deze activiteit.

Kapitaallasten: de geplande en gerealiseerde kapitaallasten bedragen € 0,02 mln.

Huisvesting + interne faciliteiten:

Investeringen: in de begroting voor 2015 zijn geen investeringen gepland voor deze activiteit.

Kapitaallasten: de geplande kapitaallasten bedragen € 0,98 mln. en de gerealiseerde kapitaallasten bedragen € 1,00 mln.

Automatisering:

Investeringen: in de bijgestelde begroting voor 2015 is € 0,45 mln. aan investeringen gepland voor deze activiteit. Gerealiseerd is € 0,45 mln.

Kapitaallasten: de geplande kapitaallasten bedragen € 0,45 mln. en de gerealiseerde kapitaallasten bedragen € 0,56 mln.

Overig Ondersteunend

Investerings: er zijn geen investeringen gepland voor deze activiteit.

Kapitaallasten: de geplande kapitaallasten bedragen € 0,44 mln. en de gerealiseerde kapitaallasten bedragen € 0,01 mln.

4 De Financiering (treasury)

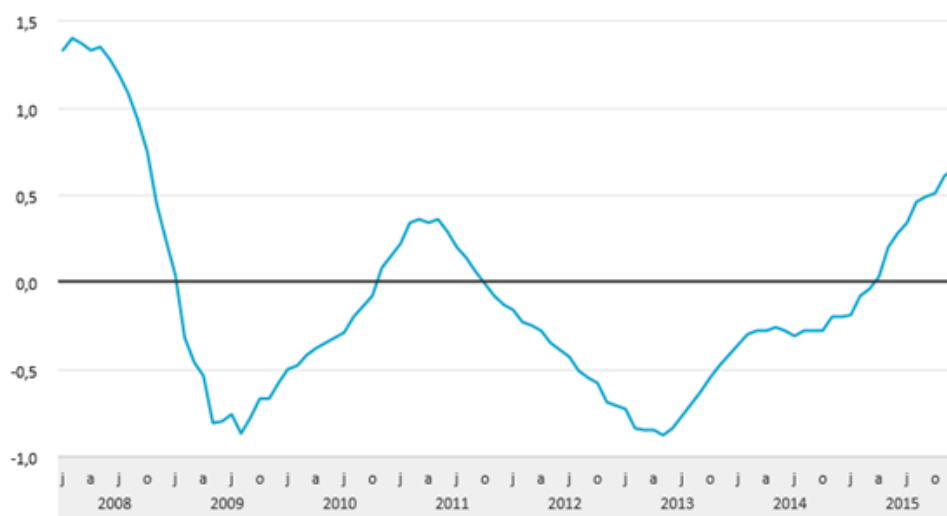
4.1 Financieringsstatuut

Met ingang van 2009 zijn wijzigingen opgetreden in de Wet FIDO (financiering decentrale overheden) en in de RUDDO (regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden). Voor het Waterschapsbedrijf Limburg was dit reden om een nieuw financieringsstatuut op te stellen, gebaseerd op het landelijke concept-model. Daarnaast is het statuut afgestemd op het vigerende delegatiebesluit van het Algemeen Bestuur en op de daarvan afgeleide mandaatbesluiten en wordt met dit statuut een nadere invulling gegeven aan de uitoefening van de financieringsfunctie (opgedragen aan het Dagelijks Bestuur bij “Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Waterschapsbedrijf Limburg”).

Het nieuwe Financieringsstatuut is vastgesteld in de AB-vergadering van 8 december 2010.

De treasuryparagraaf van de Jaarrekening wordt gebruikt om de uitvoering te toetsen. De treasuryparagraaf kent een aantal voorgeschreven onderwerpen.

4.2 Algemene interne en externe ontwikkelingen

(Bron: de conjunctuurklokindicator, CBS)

De Conjunctuurklok is een hulpmiddel voor het bepalen van de stand en het verloop van de Nederlandse conjunctuur. In de conjunctuurklok komt vrijwel alle belangrijke economische informatie samen die CBS publiceert. De grafiek geeft de afwijking ten opzichte van de langetermijntrend (= de 0-lijn) weer. De grafiek toont de verbeterde economische situatie sinds medio 2013 aan.

4.3 De ontwikkeling in de financierings-, beleggings- en vermogensbehoefte

In de begroting 2015 van het WBL werd een financieringsbehoefte berekend van € 27,1 mln., te financieren middels één of meerdere langlopende geldleningen tegen een verwacht renteniveau van 4,0%.

Onderstaand overzicht toont aan dat de financieringsbehoefte zich in werkelijkheid anders ontwikkelde.

(x € 1 mln.)	begroot	realisatie
Investeringsen	25,2	14,1
Aflossingen	24,4	23,4
Afschrijvingen	-22,5	-22,2
Kapitaalbehoefte	27,1	15,3

Ter dekking van de kapitaalbehoefte is per 16 december 2015 een lening ad € 20 mln. afgesloten tegen 1,382% rente met een looptijd van 20 jaar en lineair af te lossen. Deze aangetrokken financieringsmiddelen zijn hoger dan de in bovenstaand staatje berekende kapitaalbehoefte. Reden daarvoor is dat eind 2014 geen vaste geldlening werd afgesloten, omdat toen vanwege de relatief lage investeringsuitgaven volstaan kon worden met financiering van de liquiditeitsbehoefte uit rekening-courant.

De reguliere investeringen waren in 2015 aanmerkelijk lager dan oorspronkelijk geraamd. Voor een toelichting wordt verwezen naar paragraaf 2.4.

4.4 De ontwikkeling van de renterisiconorm en de kasgeldlimiet

De regels voor een juiste toepassing van het aantrekken van vreemd vermogen zijn vastgelegd in de Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido). Deze wet heeft als doel een solide financiering en kredietwaardigheid van decentrale overheden te bevorderen en in stand te houden. Om deze doelstellingen te kunnen toetsen hanteert de wet twee instrumenten:

1. De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering van de vaste schuld te beheersen.
Hoe meer de aflossingen van vaste geldleningen in de tijd gespreid zijn, hoe minder kwetsbaar de organisatie is voor renteschokken bij herfinanciering.
In de gewijzigde wet FIDO wordt de renterisiconorm als een percentage van de omzet gedefinieerd: het totaal van verplichte aflossingen en renteherzieningen mag niet meer bedragen dan 30% van het begrotingstotaal bij aanvang van betreffend jaar. Het WBL beperkt het renterisico door tenminste 1x per jaar vaste geldleningen op te nemen met een lineair aflossingsregime.
2. Bij de kasgeldlimiet gaat het juist om het inperken van renterisico's op korte schulden. De voor het WBL toegestane netto korte schuld als gemiddelde per kwartaal bedraagt maximaal 23% van het begrotingstotaal.

Begrotingstotaal	72,9
Renterisico	
-norm (30 %)	21,9
-aflossingen	23,4
Kasgeldlimiet	
-norm (23 %)	-16,8
-maximaal tekort (zie grafiek)	-18,8

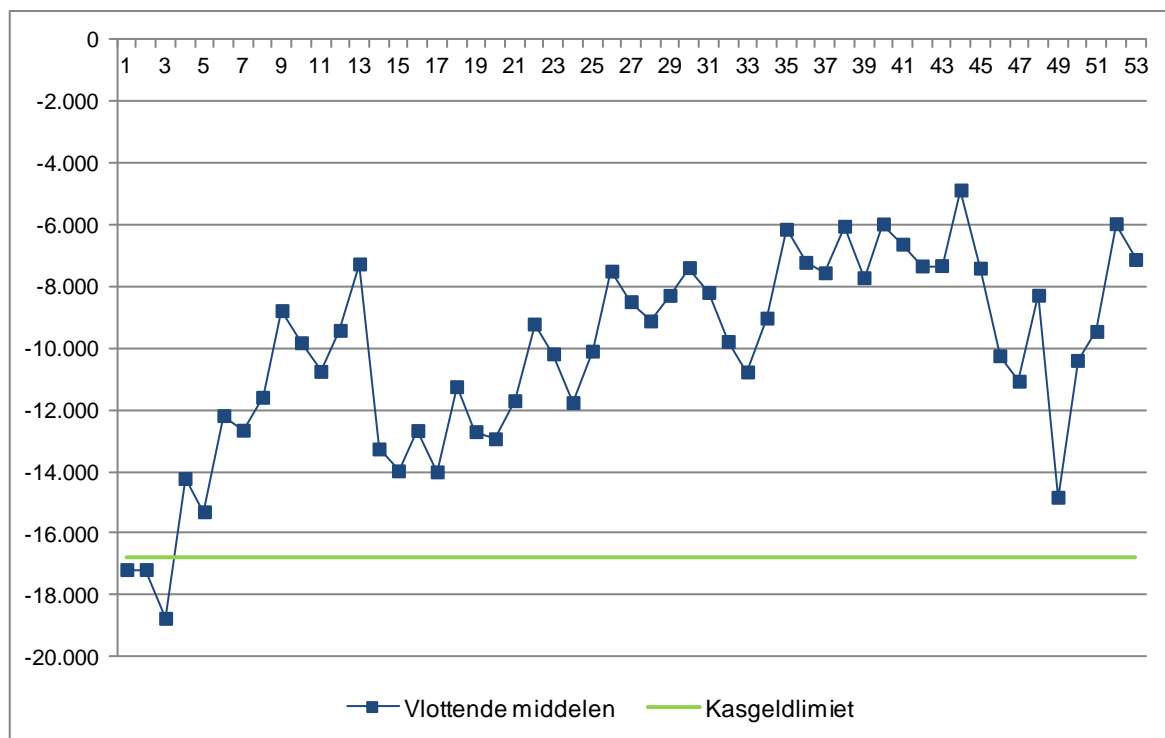
(bedragen x € 1.mln.)

Bovenstaand overzicht toont aan dat het WBL in 2015 zowel bij het renterisico als bij de kasgeldlimiet niet binnen de norm is gebleven.

De overschrijding van de renterisiconorm is toe te wijzen aan de aflossing ineens ad € 5 mln. van een in 2010 overgenomen geldlening. Het betreft derhalve een incidentele overschrijding; in 2016 zal het WBL met de geplande aflossingen van ca. € 19 mln. weer ruim onder de norm blijven.

Ten aanzien van de kasgeldlimiet is in de laatste week van 2014 een overschrijding ontstaan die in week 3 van 2015 opliep tot ca. € 2,0 mln. t.o.v. de norm. In de eerste 3 weken van 2015 heeft de NWB toestemming verleend om de limiet tijdelijk te verhogen. Een kortdurende overschrijding is niet in strijd met de wet FIDO aangezien van een normoverschrijding sprake is als het gemiddelde over een kwartaal de limiet overschrijdt (artikel 4, lid 1). Aangezien de overschrijding toch een langduriger karakter kreeg is per 30-1-2015 een kasgeldlening ad € 5 mln. aangetrokken, die op 30-3-2015 weer werd afgelost. Op beide data is in onderstaande grafiek duidelijk een kentering zichtbaar.

Grafische weergave ontwikkeling van vlottende schulden / middelen (per week x € 1.000)

Naast de hiervoor vermelde kasgeldmutaties ad € 5 mln. aanvang 2015 vallen in deze grafiek de grote fluctuaties vanaf week 43 op. Dit betreft:

- de aflossingen en rentebetalingen op bestaande geldleningen die de betreffende periode ca. € 23 mln. bedroegen en
- de per 16-12-2015 aangetrokken geldlening ad € 20 mln.

4.5 Relatie rentevisie en liquiditeitsbeheer

De hiervoor weergegeven grafiek toont aan dat het rekening-courantsaldo gedurende het gehele jaar 2015 negatief is geweest, zelfs –tijdelijk– tot onder de norm ad - € 16,8 mln. van de kasgeldlimiet. Anders dan in het verleden wordt de laatste jaren een negatief saldo als acceptabel beschouwd. Reden daarvoor is dat de aan ‘rood staan’ verbonden rentelasten minimaal zijn; zie volgend overzicht.

Renteniveau (cijfers NWB) per financieringsvorm	Rekening- courant	Lening 10 jr lineair	Lening 20 jr lineair
per 01-01-2015	0,10%	0,87%	1,43%
per 01-04-2015	0,10%	0,66%	1,04%
per 01-07-2015	0,10%	1,00%	1,59%
per 01-10-2015	0,10%	0,92%	1,56%
per 31-12-2015	0,10%	0,86%	1,52%

Het overzicht toont aan dat de lage rentetarieven in 2015 min of meer op hetzelfde niveau zijn gebleven. Het WBL heeft de laatste jaren geen deposito's uitgezet. Voor het uitzetten van deposito's zijn binnen het WBL strikte protocollen van kracht. Het betalingsverkeer door het Waterschapsbedrijf is vergaand gedigitaliseerd, zodat de geldstromen nagenoeg volledig "online" wordt afgewikkeld.

4.6 Schatkistbankieren

D.d. 15 december 2013 is de wet verplicht schatkistbankieren van kracht geworden. Vanaf dat moment zijn alle decentrale overheden (provincies, gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen in de vorm van een openbaar lichaam) verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden. De verplichting tot schatkistbankieren is voor decentrale overheden geregeld in de wet Fido. Met ingang van boekjaar 2014 geldt tevens de verplichting om in de jaarrekening verantwoording af te leggen over schatkistbankieren.

Schatkistbankieren houdt in dat decentrale overheden middelen die zij tijdelijk niet voor hun publieke taken nodig hebben en voor zover die een drempelbedrag, zijnde 0,75% van de bruto-exploitatiekosten uit de begroting, te boven gaan in de schatkist aanhouden.

Uit bijgevoegd overzicht blijkt dat Waterschapsbedrijf Limburg in 2015 geen overschrijdingen van de drempelbedragen heeft laten ontstaan en dus aan de regelgeving inzake schatkistbankieren heeft voldaan.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)					
Verslagjaar: 2015					
(1)	Drempelbedrag	554			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	-	-	-	203
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	554	554	554	351
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	73.831			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	73.831			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	554			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	-	-	-	18.686
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	-	-	-	203

4.7 De waterschapsfinanciering

Langlopende geldleningen worden in de regel alleen dan afgesloten als dat past binnen de lange termijn financieringsbehoefte. De keuze voor een lineair aflossingsregime en niet voor bijvoorbeeld fixe-leningen leidt vanzelf tot een gespreide herfinanciering en vermijdt grote renteschokken. Traditioneel wordt het grootste deel van de WBL-activa met lang vreemd vermogen gefinancierd.

Onderstaand schema toont hoe de vaste activa per ultimo 2015 zijn gefinancierd.

Financieringswijze	per 31-12-2015	per 01-01-2015
Totaal Activa (bedragen x 1.000)	€204.209	€212.726
Eigen vermogen	€3.753 1,8%	€3.627 1,7%
Voorzieningen	€222 0,1%	€368 0,2%
Langlopende schuld	€158.911 77,8%	€158.270 74,4%
Kortlopende schuld	€41.323 20,2%	€50.461 23,7%

Het totaal van de activa is in 2015 met 4% afgenomen. Het eigen vermogen van het WBL ultimo 2015 bestaat uit een Algemene reserve van € 2.700.000 en een positief exploitatieresultaat van € 1.053.000. Aan de hoogte van het eigen vermogen van het WBL zijn voorwaarden verbonden; zie hierna onder “weerstandsvermogen”.

4.8 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de middelen en mogelijkheden, waarover de organisatie beschikt of kan beschikken, om niet begrote kosten te dekken én alle risico's af te dekken waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Gezien de garantiestelling van de beide moederwaterschappen heeft het WBL één algemene reserve nodig. Deze algemene reserve biedt financiële draagkracht ter dekking van de geïnventariseerde risico's (overeenkomstig AB besluit).

De hoogte van de algemene reserve dient overeen te komen met het bedrag van de geïnventariseerde risico's bij een veronderstelde kans van optreden van 10% voor de categorie middelgrote risico's.

De geïnventariseerde risico's worden jaarlijks geëvalueerd en dientengevolge ook de benodigde hoogte van de algemene reserve. Het voor 2015 berekende financiële risico bedroeg € 2.702.000. Op basis van deze uitkomst heeft het Algemeen Bestuur d.d. 15-12-2015 besloten om de hoogte van de algemene reserve voor 2015 te handhaven op € 2.700.000, welk bedrag ook in de jaarrekening 2014 was opgenomen.

4.9 EMU saldo

Achtergrond EMU-problematiek

In het kader van een verantwoorde ontwikkeling van de economie en het monetaire stelsel binnen de landen die deelnemen aan de EMU (Economische en Monetaire Unie), zijn in het Verdrag van Maastricht een aantal afspraken gemaakt. Een belangrijke afspraak is dat het EMU-tekort (lees overheidstekort) van een lidstaat niet meer mag bedragen dan 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Het EMU-saldo is opgebouwd uit het totaal van het Rijk, de sociale fondsen, gemeenschappelijke regelingen en de decentrale overheden. Indien de overheden in een jaar meer uitgeven dan ontvangen (op kasbasis) is sprake van een negatief EMU-saldo. Op basis van de afspraken is de EMU-ruimte voor de decentrale overheden in 2015 0,5% van het Bruto Binnenlands Product (BBP).

Wet Hof

Europese afspraken over het beheersen van de EMU-saldi (voor begrotingstekort en schuld van de overheid) hebben ertoe geleid dat het Kabinet afspraken maakt met medeoverheden (provincies, gemeenten en waterschappen) met het oog op het Nederlandse EMU-saldo en deze in regelgeving vastlegt. Deze afspraken zijn in de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet Hof) vormgegeven en bevat regels over de begrotingsdiscipline van Rijk en decentrale overheden.

De Wet Hof is door de Tweede Kamer op 23 april 2013 vastgesteld en op 10 december 2013 aangenomen door de Eerste Kamer.

In de wet zijn o.a. de volgende afspraken verwerkt:

- Het Rijk stuurt alleen op het EMU-tekort voor alle decentrale overheden gezamenlijk (Provincies, Gemeenten en Waterschappen). Dit heeft tot voordeel dat hogere EMU-tekorten van de ene groep decentrale overheden in een bepaald jaar gecompenseerd kunnen worden door lagere tekorten of overschotten van andere groepen.
- In 2015 is de EMU-ruimte voor de decentrale overheden 0,5% van het BBP. De ruimte wordt in 2016 0,4% en wordt niet nader verdeeld over de individuele organisaties.
- Tot en met 2017 zullen geen sancties worden toegepast.
- De kern van de wet is bestuurlijk overleg waardoor een flexibel mechanisme is ontstaan. Alles is bespreekbaar in bestuurlijk overleg en de minister gaat ervan uit dat daarin altijd overeenstemming wordt bereikt. Pas als veelvuldig bestuurlijk overleg niet tot overeenstemming leidt zal de minister een voorgenomen besluit nemen die aan de Tweede Kamer worden voorgelegd.

Bij sturing op het EMU-saldo zijn voorbeelden van maatregelen voor de waterschappen onder meer:

- Terugbrengen investeringsniveau.
- Activerings-/afschrijvingstermijn verkorten.

EMU-saldo 2015

In de begroting en het jaarverslag dient het eigen EMU-saldo te worden opgenomen. De moeilijkheid is dat waterschappen, net zoals de andere decentrale overheden, een ander boekhoudstelsel gebruiken dan waarop het EMU-saldo is gebaseerd. De waterschappen hanteren het baten- en lastenstelsel, terwijl het EMU-saldo is gebaseerd op transactiestelsel (lees kasbasis). De informatie ten behoeve van het EMU-saldo moet dan ook een vertaalslag ondergaan. Verder geldt dat bij de waterschappen de investeringen grote invloed hebben op het EMU-saldo. Omdat het investeringsvolume van de waterschappen aanzienlijk is, hebben de waterschappen per definitie een EMU-tekort.

Over 2015 is bij WBL sprake van een EMU-overschot van afgerond € 9.254.000 met als belangrijkste oorzaak dat het investeringsniveau lager is dan de afschrijvingen.

In de BBVW is opgenomen dat in het jaarverslag een specificatie van het EMU-saldo dient te worden opgenomen van het verslagjaar, inclusief de begroting en gewijzigde begroting, en het vorig verslagjaarjaar.

EMU-saldo				
<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Jaarrekening 2015	Bijgestelde begroting 2015	Oorspr. begroting 2015	Jaarrekening 2014
1 Exploitatiesaldo voor toevoeging/ontrekking aan reserves	1.053	0	0	927
2 Invloed investeringen (zie staat van vaste activa)				
-/- bruto-investeringsuitgaven	14.392	15.083	25.193	13.728
+ investeringssubsidies	337	60		297
+ verkoop materiële en immateriële activa				
+ afschrijvingen	22.163	22.164	22.520	21.710
3 Invloed voorzieningen				
+ toevoegingen aan voorzieningen t.l.v. exploitatie	168		66	65
-/- onttrekkingen aan voorzieningen t.b.v. exploitatie				
-/- betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	75	75	174	91
+ eventuele externe vermeerderingen van voorzieningen				
4 Invloed reserves				
-/- eventuele betalingen rechtstreeks uit reserves				
+ eventuele externe vermeerderingen van reserves				
5 Deelnemingen en aandelen				
+ boekverlies				
-/- boekwinst				
EMU-saldo	9.254	7.066	-2.781	9.180

5 Uitgaven naar BBP-opzet

5.1 Kosten van de stafeenheden naar BBP-opzet

De stafeenheden HRM en Financiën, Planning, Concerncontrol verlenen ondersteunende werkzaamheden ten behoeve van de primaire taakonderdelen van de andere Units. De hieraan verbonden kosten worden via de ondersteunende beheerproducten doorbelast aan de afnemende units en vervolgens toegerekend aan de beleidsproducten volgens de BBP-opzet (Beleids- en BeheerProces) bij waterschappen.

5.2 Lasten na doorberekening van de kosten van overhead

Volg-nr.	Omschrijving	Rekening 2015	Bijgestelde begroting 2015	Oorspronkelijke begroting 2015	Rekening 2014
1	Planvorming	719	747	248	306
11	Eigen plannen	719	747	248	306
2	Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	67.942	68.586	69.158	68.117
21	Getransporteerd afvalwater	13.105	13.394	13.284	13.348
22	Gezuiverd afvalwater	38.235	38.630	38.425	37.277
23	Verwerkt slib	16.602	16.562	17.449	17.493
4	Beheersing van lozingen	301	336	109	123
41	WVO-vergunningen en meldingen	177	197	45	51
43	Rioleringsplannen en subsidies lozingen	124	138	64	72
6	Bestuur en externe communicatie	459	447	600	494
61	Bestuur	394	447	600	486
62	Externe communicatie	65	0	0	8
81	Dekkingsmiddelen	0	573	287	0
8101	Onvoorzien	0	573	287	0
0	Geactiveerde lasten	1.494	1.320	1.812	1.755
01	Geactiveerde lasten bouwprojecten	1.494	1.320	1.812	1.755
	Door baten gecompenseerde kosten van ondersteunende beheerproducten (reeds toegerekend)	732	727	715	707
	TOTAAL LASTEN	71.646	72.735	72.929	71.503
82	Exploitatieresultaat	1.053	0	0	927
	TOTAAL GENERAAL	72.700	72.735	72.929	72.429

5.3 Baten na doorberekening van de kosten van overhead

Volg- nr.	Omschrijving	Rekening 2015	Bijgestelde begroting 2015	Oorspron- kelijke begroting 2015	Rekening 2014
1	Planvorming	0	0	0	0
11	Eigen plannen	0	0	0	0
2	Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	1.393	1.566	1.280	1.289
21	Getransporteerd afvalwater	930	1.004	529	835
22	Gezuiverd afvalwater	238	295	437	288
23	Verwerkt slib	226	267	314	166
4	Beheersing van lozingen	0	0	0	0
41	WVO-vergunningen en meldingen	0	0	0	0
43	Rioleringsplannen en subsidies lozingen	0	0	0	0
6	Bestuur en externe communicatie	38	80	80	63
61	Bestuur	38	80	80	63
62	Externe communicatie	0	0	0	0
81	Dekkingsmiddelen	69.042	69.042	69.042	68.615
8102	Mutatie algemene reserve	0	0	0	0
8103	Bijdrage van de Waterschappen	69.042	69.042	69.042	68.615
0	Geactiveerde lasten	1.494	1.320	1.812	1.755
7101	Geactiveerde lasten bouwprojecten	1.494	1.320	1.812	1.755
	Door baten gecompenseerde kosten van ondersteu- nende beheerproducten (reeds toegerekend)	732	727	715	707
	TOTAAL BATEN	72.700	72.735	72.929	72.429
82	Exploitatieresultaat				
	TOTAAL GENERAAL	72.700	72.735	72.929	72.429

6 Uitgaven naar Kostendragers en -soorten

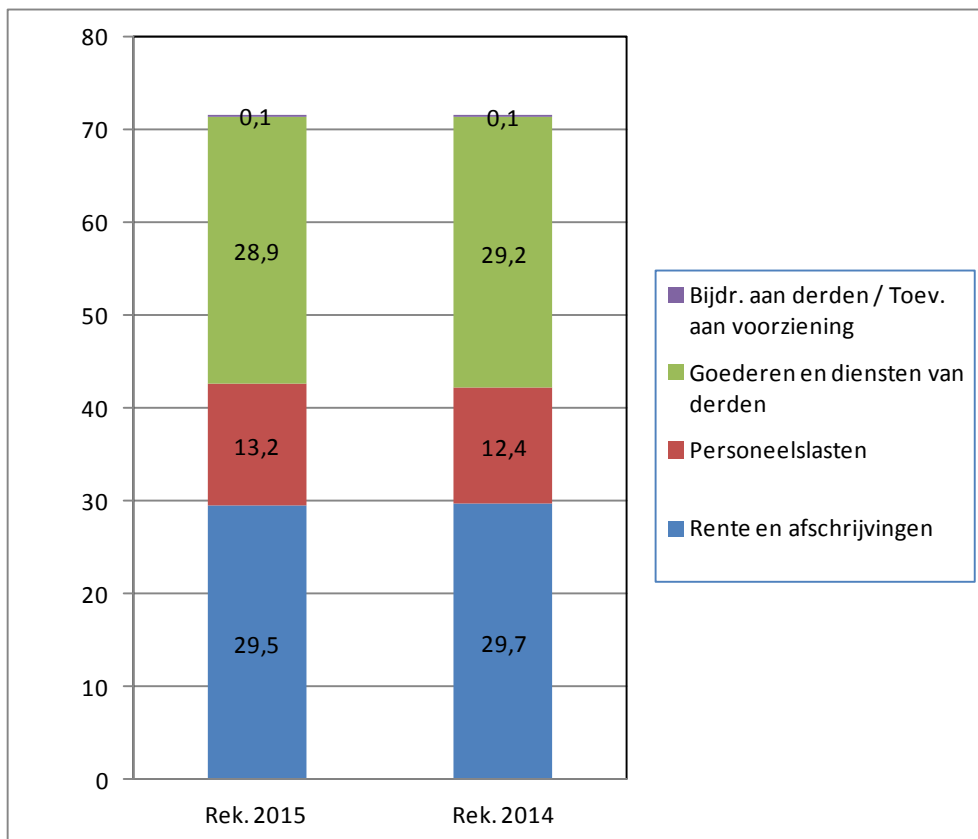
6.1 Lasten naar kostensoort

Volg-nr.	Omschrijving	Rekening 2015	Bijgestelde begroting 2015	Oorspronkelijke begroting 2015	Rekening 2014
41	Rente en afschrijvingen	29.469	29.533	30.802	29.718
4101	Externe rentelasten	7.264	7.306	8.202	7.936
4102	Interne rentelasten	42	80	80	72
4103	Afschrijvingen van activa	22.163	22.146	22.520	21.710
42	Personeelslasten	13.167	13.559	12.940	12.414
4201	Salarissen huidig personeel en bestuurders	8.166	8.264	8.876	7.909
4202	Sociale premies	1.854	1.903	2.212	1.999
4204	Overige personeelslasten	765	796	681	644
4205	Personeel van derden	2.267	2.477	1.022	1.688
4206	Uitkeringen voormalig personeel en bestuurders	114	119	149	174
43	Goederen en diensten van derden	28.863	28.921	28.677	29.246
4301	Duurzame gebruiksgoederen	229	236	326	395
4302	Overige gebruiksgoederen en verbruiksgoederen	2.971	2.984	3.098	2.970
4303	Energie	7.585	7.586	7.976	7.711
4304	Huren en rechten	215	217	130	180
4306	Pachten en erfpachten	0	0	0	0
4307	Verzekeringen	109	111	140	105
4308	Belastingen	752	758	768	731
4309	Onderhoud door derden	9.425	9.432	8.610	9.716
4310	Overige diensten door derden	7.576	7.596	7.630	7.437
44	Bijdragen aan derden	148	150	156	61
4401	Bijdragen aan bedrijven	0	0	0	0
4402	Bijdragen aan overheden	148	150	156	60
4403	Bijdragen aan overigen	0	0	0	1
45	Toevoegingen aan voorzieningen	0	573	353	65
4501	Toevoegingen aan voorzieningen	0	0	66	65
4502	Onvoorzien	0	573	287	0
	Totaal Kosten	71.646	72.735	72.929	71.503
	Totaal Baten	72.700	72.735	72.929	72.429
	Exploitatie-resultaat	1.053	0	0	927

6.2 Baten naar kostensoort

Volg- nr.	Omschrijving	Rekening 2015	Bijgestelde begroting 2015	Oorspron- kelijke begroting 2015	Rekening 2014
81	Financiële baten	42	80	80	72
8101	Externe rentebaten	0	0	0	0
8102	Interne rentebaten	42	80	80	72
8103	Dividenden en bonusuitkeringen	0	0	0	0
82	Personeelsbaten	0	0	0	0
8201	Baten ivm salarissen en sociale lasten	0	0	0	0
8202	Uitlening van personeel	0	0	0	0
83	Goederen en diensten aan derden	2.066	2.231	1.929	1.965
8301	Verkoop van grond	0	0	0	1
8302	Verkoop van duurzame goederen	1	0	0	1
8303	Verkoop van overige goederen	24	21	32	22
8304	Opbrengst uit grond en water	50	46	32	52
8305	Huuropbrengst uit overige eigendommen	712	705	715	672
8306	Diensten voor derden	1.279	1.459	1.150	1.217
84	Bijdragen van derden	56	62	66	22
8401	Bijdragen van overheden	56	62	66	22
8402	Bijdragen van overigen	0	0	0	0
86	Interne verrekeningen	1.494	1.320	1.812	1.755
8601	Onttrekkingen aan voorzieningen	0	0	0	0
8603	Geactiveerde lasten	1.494	1.320	1.812	1.755
	Totaal Opbrengsten Waterschapsbedrijf	3.657	3.693	3.887	3.814
	Bijdrage van de Waterschappen	69.042	69.042	69.042	68.615
	Totaal Opbrengsten	72.700	72.735	72.929	72.429

Lasten 2015: verschil met de rekening 2014

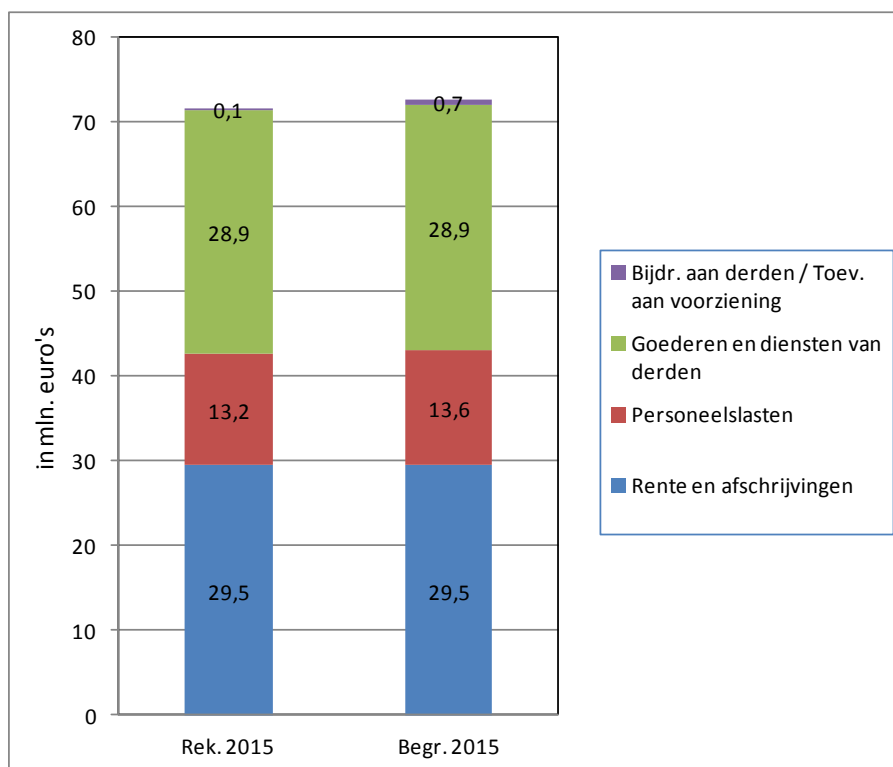

Totale lasten

Ten opzichte van de jaarrekening 2014 zijn de lasten met € 0,1 mln. toegenomen als gevolg van:

- de personeelslasten zijn toegenomen met € 0,7 mln. door:
 - hogere lasten voor inhuur personeel van derden € 0,6 mln.
 - hogere overige personeelslasten € 0,1 mln. als gevolg van hogere uitgaven voor vorming, training en opleiding;
- hogere bijdrage aan derden € 0,1 mln. als gevolg van de participatie in werkzaamheden van een gemaal.
- lagere toevoeging aan voorzieningen € 0,1 mln. als gevolg van het vervallen van de dotatie aan de voorziening mobiliteit.
- lagere kapitaallasten € 0,2 mln.:
 - lagere rentelasten € 0,7 mln.
 - hogere afschrijvingskosten € 0,5 mln.
- de uitgaven voor goederen en diensten zijn afgenomen met € 0,4 mln. als gevolg van:
 - lagere uitgaven voor onderhoud door derden € 0,3 mln. met name als gevolg eenmalig gemaakte kosten in 2014.
 - lagere uitgaven voor duurzame gebruiksgoederen € 0,2 mln.
 - lagere energiekosten € 0,1 mln.
 - hogere uitgaven voor overige diensten door derden € 0,1 mln. door meer inzet van externe advisering.
 - de overige posten zijn per saldo € 0,1 mln. hoger dan begroot.

Lasten 2015: verschil met de bijgestelde begroting 2015

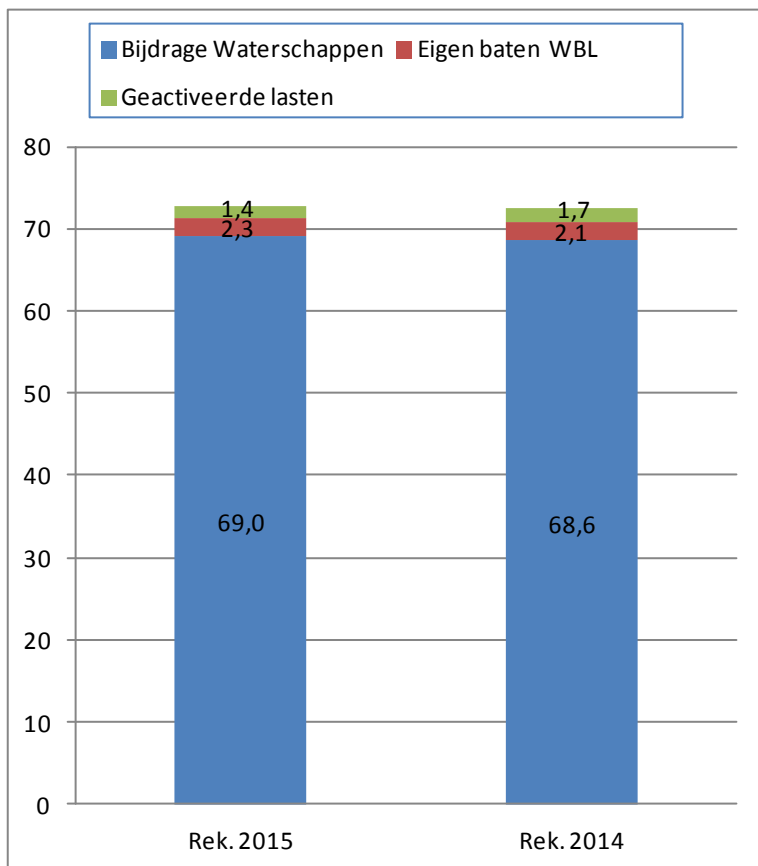

Totale lasten

De gerealiseerde lasten zijn € 1,1 mln. lager dan begroot als gevolg van:

- lagere kapitaallasten € 0,1 mln. door lagere rentelasten € 0,1 mln.
- lagere personeelslasten € 0,4 mln. als gevolg van lagere eigen personeelskosten € 0,2 mln. en lagere kosten voor personeel derden € 0,2 mln.
- lagere toevoeging aan voorzieningen € 0,6 mln. als van het niet benutten van de post onvoorzien.

Baten 2015: verschil met de rekening 2014

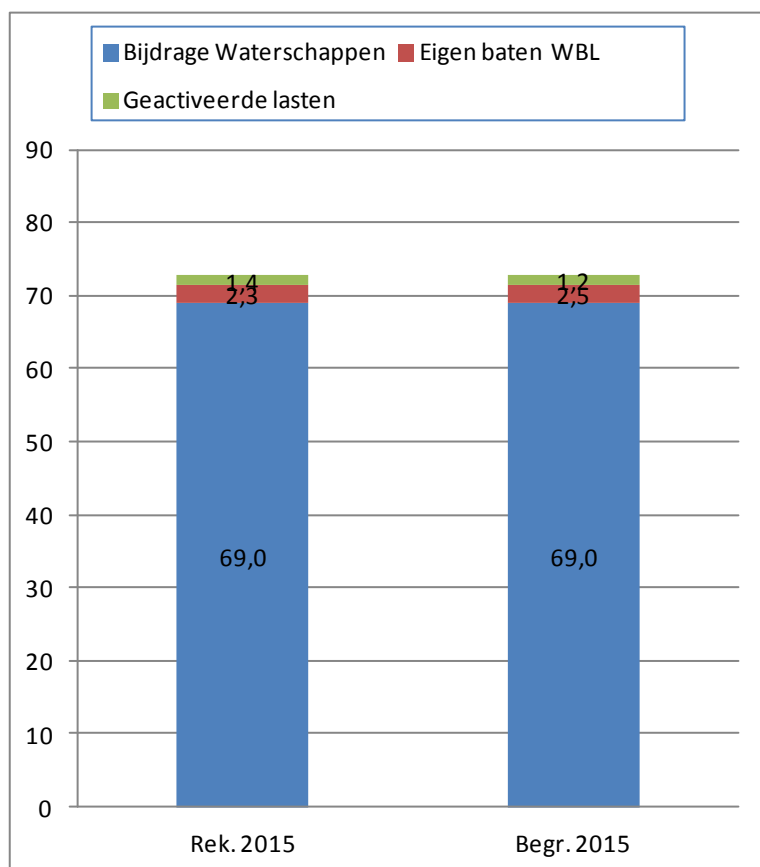

Totale Baten

Ten opzichte van 2014 zijn de baten met € 0,3 mln. toegenomen als gevolg van:

- hogere bijdrage waterschappen € 0,4 mln.
- hogere baten voor goederen en diensten € 0,1 mln., met name als gevolg van hogere baten voor het onderhoud aan gemeentelijke rioolgemalen.
- hogere baten voor geactiveerde bouwrente € 0,1 mln. als gevolg van een hogere gemiddelde onderhanden werk portefeuille.
- lagere baten door lager geactiveerde lasten € 0,3 mln. als gevolg van gewijzigd werkproces en lager aantal eigen medewerkers waarvan de uren kunnen worden geactiveerd.

Baten 2015: verschil met bijgestelde Begroting 2015

Totale Baten

De werkelijke baten zijn nagenoeg gelijk aan de bijgestelde begroting.

7 Balans

7.1 Balans per 31 december 2015

Activa (x € 1.000,--)	31 december 2015	31 december 2014
1. Vaste activa		
1. Immateriële vaste activa	783	1.100
2. Materiële vaste activa	182.920	193.774
3. Financiële vaste activa	20	0
4. Immateriële vaste activa in uitvoering	16	36
5. Materiële vaste activa in uitvoering	15.281	12.169
	199.020	207.079
2. Vlottende activa		
1. Vorderingen / Overlopende activa		
1. Verstrekte kortlopende leningen	2	2
2. Vordering op gelieerde ondernemingen	32	0
3. Vorderingen op overige debiteuren	93	293
4. Overlopende activa	5.055	5.337
	5.182	5.632
2. Liquide middelen	7	15
	204.209	212.726
Passiva (x € 1.000,--)	31 december 2015	31 december 2014
3. Eigen vermogen		
1. Bedrijfsreserve	0	0
2. Algemene reserve	2.700	2.700
3. Nog te bestemmen exploitatiesaldo	1.053	927
	3.753	3.627
4. Voorzieningen		
1. Voorziening mobiliteit	222	368
5. Langlopende schulden		
1. Geldleningen (niet obligatie, niet van overheden)	158.911	158.270
6. Kortlopende schulden / Overlopende passiva		
1. Kortlop.geldleningen / schuld aan kredietinstelling	12.732	17.205
2. Schulden aan gelieerde ondernemingen	1	0
3. Schulden aan leveranciers	3.554	4.373
4. Te betalen belastingen / sociale premies	691	0
5. Ov.kortlopende schuld / overlopende passiva	24.345	28.883
	41.323	50.461
	204.209	212.726

7.2 Staat van herkomst en besteding van middelen 2015

Herkomst (x € 1000,-)	Besteding (x € 1.000,-)
I Resultaat Jaarrekening (+) - Bestemming resultaat 2014 - Nog te bestemmen resultaat 2015 <p style="text-align: right;">1.053</p>	I Resultaat Jaarrekening (-) - Bestemming resultaat 2014 - Resultaat 2015 <p style="text-align: right;">927</p>
II Vaste activa - Financiële vaste activa - Ontvangen aflossingen - Verkopen effecten, deelnemingen - Overige vaste activa - Reguliere afschrijvingen - Inhaalafschrijvingen Sub-totaal	II Vaste activa - Financiële vaste activa - Aankopen effecten, deelnemingen - Aangegane geldleningen - Overige vaste activa - Bruto-uitgaven - Kapitaalbijdragen van derden Sub-totaal
0 0 22.163 0 22.163	20 0 14.084 0 14.104
III Eigen vermogen - Bedrijfsreserve: toevoeging - Algemene reserve: toevoeging	III Eigen vermogen - Bedrijfsreserve: onttrekking - Algemene reserve: onttrekking
0 0	0 0
IV Voorzieningen: toevoegingen - Voorziening mobiliteit	IV Voorzieningen: onttrekkingen - Voorziening mobiliteit
0	146
V Langlopende schulden - Aangegane geldleningen	V Langlopende schulden - Reguliere aflossingsverplichting - Aflossingsverplichting komend jaar
20.000	19.359
Sub-totaal	Sub-totaal
43.216	34.536
VI Vlottende financieringsmiddelen - Afname verstrekte kortlop.geldleningen - Kortlop.schuld (+) aan kredietinstelling - Vordering (-) gelieerde ondernemingen - Afname debiteurensaldo - Afname overlopende activa - Afname liquide middelen - Schuld (+) gelieerde ondernemingen - Toename schuld aan leveranciers - Toename overlopende passiva Sub-totaal	VI Vlottende financieringsmiddelen - Toename verstrekte kortlop.geldleningen - Kortlop.schuld (-) aan kredietinstelling - Vordering (+) gelieerde ondernemingen - Toename debiteurensaldo - Toename overlopende activa - Toename liquide middelen - Schuld (-) gelieerde ondernemingen - Afname schuld aan leveranciers - Afname overlopende passiva Sub-totaal
200 282 8 1 128 491	4.473 32 32 128 4.538 9.171
TOTAAL-GENERAAL	TOTAAL-GENERAAL
43.707	43.707

7.3 Algemene Toelichting

Waarderingsgrondslagen en wijze van resultaatbepaling

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn overeenkomstig de nieuwe Waterschapswet en de bepalingen van het Besluit Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen (BBVW).

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschafwaarde, verminderd met afschrijvingen bepaald op basis van de verwachte economische levensduur. De afschrijvingstermijn van de immateriële vaste activa mag volgens de voorschriften maximaal 10 jaar bedragen. De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire methode.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschafwaarde, verminderd met afschrijvingen en investeringssubsidies (indien van toepassing). De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire methode op basis van de verwachte economische levensduur (netto-methode).

Financiële vaste activa

Onder de financiële vaste activa is de deelneming in de besloten vennootschap Verdygo BV verantwoord. De deelneming wordt gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs c.q. duurzame lagere marktwaarde. Indien de waardering negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd.

Vlottende activa: Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen wegens verwachte oninbaarheid. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

Vlottende activa: Liquide middelen

Liquide middelen worden opgenomen tegen nominale waarde.

Eigen vermogen: algemene reserve

Op basis van de resultaten van de risico-inventarisatie over 2015 heeft het Algemeen Bestuur op 15-12-2015 besloten tot handhaving van de omvang van de algemene reserve op € 2,7 mln., overeenkomend met het bedrag van de geïntariseerde risico's bij een kans van 10 % voor de categorie middelgrote risico's. Ondanks wijzigingen in de geïntariseerde risico's is de hoogte van het bedrag aan geïntariseerde risico's nauwelijks gewijzigd ten opzichte van 2014. De hoogte van de algemene reserve is dan ook ongewijzigd. De algemene reserve is gewaardeerd tegen nominale waarde.

Gelet op de bepalingen van de BBVW dat aan een reserve alleen rente kan worden toegevoegd als onderdeel van de resultaatbestemming, wordt binnen de exploitatie geen rente toegevoegd aan de algemene reserve.

Vreemd vermogen: Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd ten behoeve van concrete of specifieke risico's en verplichtingen die op de balansdatum bestaan en waarvan de omvang onzeker is doch redelijkerwijs in te schatten. Daarnaast worden voorzieningen gevormd voor kosten welke in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal begrotingsjaren. Voorzieningen worden tegen nominale waarde gewaardeerd.

Vreemd vermogen: Lang- / kortlopende schulden

Lang- en kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De langlopende schulden betreffen leningen met een oorspronkelijke looptijd langer dan 1 jaar.

Overige activa en passiva

Voor zover in het bovenstaande niet anders is aangegeven worden activa en passiva gewaardeerd op nominale waarde.

Wijze van Resultaatbepaling

Het resultaat is bepaald op het verschil tussen de opbrengsten uit dienstverlening als gemeenschappelijke regeling aan de all-in waterschappen Roer en Overmaas én Peel en Maasvallei plus de overige baten, verminderd met de lasten over het boekjaar. Voor zover nog niet alle definitieve kosten/baten bekend zijn is op basis van de meest recente gegevens een raming opgenomen. Dit betreft aan de lastenzijde een gedeelte van de energielasten.

Methode en termijnen van afschrijvingen

De afschrijvingen over de (im)materiële vaste activa worden gebaseerd op de aanschafwaarde, verminderd met investeringssubsidies (indien van toepassing). Afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode op basis van de verwachte economische levensduur. Het Waterschapsbedrijf Limburg hanteert het volgende afschrijvingsstelsel:

- gronden: geen
- bouwkundige voorzieningen: 25 jaar lineair
- electro en mechanisch voorzieningen: 15 jaar lineair
- gebouwen: 30 jaar lineair
- immateriële activa: < 10 jaar lineair
- inventaris: 10 jaar lineair
- hardware/automatisering: 5 jaar lineair

De eerste afschrijving vindt plaats na het moment van ingebruikname van het betreffende actief, waarbij om pragmatische redenen de gedragslijn wordt gevolgd dat wanneer het moment van ingebruikname ligt in de 1^e helft van het jaar de afschrijving over dat volledige jaar gerekend wordt; valt echter het moment van gereedkomen in de 2^e helft van het jaar dan start de afschrijving vanaf het opvolgende jaar.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Investeringsverplichtingen

Per 31 december 2015 bedraagt het totaalbedrag van de door het Waterschapsbedrijf Limburg aangegane maar nog niet tot uitvoering gekomen investeringsverplichtingen voor materiële vaste activa in uitvoering € 11,2 mln.

Juridische aangelegenheden

Het WBL is ultimo 2015 verwickeld in één juridisch geschil met een leverancier.

7.4 Wet normering topinkomens

De regels voor de (semi)publieke sector zijn vastgelegd in de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Bij het Waterschapsbedrijf Limburg wordt het Bestuur (Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur) beschouwd als topfunctionaris in de zin van de WNT. De governance van het Waterschapsbedrijf Limburg is in 2015 zo ingericht dat het Bestuur de beslissingen neemt over aangelegenheden die de gehele organisatie betreffen. De bestuursleden van het Waterschapsbedrijf Limburg zijn niet in dienst bij het Waterschapsbedrijf Limburg en zijn onbezoldigd.

De Directeur is wel in dienst van het Waterschapsbedrijf Limburg en is verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding van het Waterschapsbedrijf Limburg en is in die hoedanigheid een topfunctionaris in de zin van de WNT.

Daarnaast is een overzicht opgenomen van de onbezoldigde bestuursleden.

Topfunctionaris Waterschapsbedrijf Limburg	
Naam	E.M. Pelzer
Functie	Directeur
Duur dienstverband	geheel 2015
Omvang dienstverband	36 uur per week
Meerwerk 2015	4 uur per week
Beloning	€ 139.282
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	€ -
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	€ 15.612

De categorie beloning bevat naast de vaste salariscomponenten (functiegroep 17), onder andere het individueel keuzebudget en de vergoeding voor woon-werkverkeer. De categorie belastbare vaste en variabele onkostenvergoeding bestaat uit een bruto vergoeding voor dienstreizen. De categorie voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn bestaat uit pensioenpremies.

Onbezoldigde bestuursleden				
Waterschap	Functie	Zitting in	M / V	Naam
Waterschap Roer en Overmaas	Voorzitter	Dagelijks Bestuur / Algemeen Bestuur	De heer	J.J. Schrijen
Waterschap Peel en Maasvallei	Vice-voorzitter	Dagelijks Bestuur / Algemeen Bestuur	De heer	A.M.G. Gresel
Waterschap Peel en Maasvallei	Lid	Algemeen Bestuur	De heer	M.J. Clumpkens
Waterschap Roer en Overmaas	Lid	Dagelijks Bestuur / Algemeen Bestuur	De heer	L.H. Dohmen
Waterschap Peel en Maasvallei	Lid	Dagelijks Bestuur / Algemeen Bestuur	De heer	R.E.W.M. Dupont
Waterschap Roer en Overmaas	Lid	Algemeen Bestuur	De heer	T.J.G.M. Hanssen
Waterschap Peel en Maasvallei	Lid	Dagelijks Bestuur / Algemeen Bestuur	De heer	J.A.M. de Hoon
Waterschap Peel en Maasvallei	Lid	Algemeen Bestuur	Mevrouw	W.D.H.M. Janssen-Camp
Waterschap Roer en Overmaas	Lid	Dagelijks Bestuur / Algemeen Bestuur	De heer	C.H.J.M. Lebens
Waterschap Roer en Overmaas	Lid	Algemeen Bestuur	Mevrouw	A.M.C. Nusteling
Waterschap Roer en Overmaas	Lid	Algemeen Bestuur	De heer	A.P. Resoort
Waterschap Peel en Maasvallei	Lid	Algemeen Bestuur	De heer	P.J.C.W. Stelder
Waterschap Peel en Maasvallei	Lid	Algemeen Bestuur	De heer	P.G.M. Theelen
Waterschap Roer en Overmaas	Lid	Algemeen Bestuur	De heer	G.J.O.W. Vanhommerig
Na de waterschapsverkiezingen 18-03-2015 ziet het Bestuur er als volgt uit:				
Waterschap Roer en Overmaas	Voorzitter	Dagelijks Bestuur / Algemeen Bestuur	De heer	J.J. Schrijen
Waterschap Peel en Maasvallei	Vice-voorzitter	Dagelijks Bestuur / Algemeen Bestuur	De heer	G.H.M. Driessen
Waterschap Roer en Overmaas	Lid	Algemeen Bestuur	De heer	R.H.T. van Beusekom (tot 24-11-2015)
Waterschap Roer en Overmaas	Lid	Dagelijks Bestuur / Algemeen Bestuur	De heer	M.A.T.M. Bouts
Waterschap Roer en Overmaas	Lid	Algemeen Bestuur	De heer	M.A. den Broeder (v.a. 24-11-2015)
Waterschap Peel en Maasvallei	Lid	Dagelijks Bestuur / Algemeen Bestuur	De heer	R.E.W.M. Dupont
Waterschap Peel en Maasvallei	Lid	Algemeen Bestuur	De heer	H.G.H. van Heur
Waterschap Roer en Overmaas	Lid	Algemeen Bestuur	De heer	J.C. Jonker
Waterschap Peel en Maasvallei	Lid	Dagelijks Bestuur / Algemeen Bestuur	Mevrouw	J.W. Kersten
Waterschap Peel en Maasvallei	Lid	Algemeen Bestuur	De heer	H.M.M. Lemmen
Waterschap Peel en Maasvallei	Lid	Algemeen Bestuur	De heer	F.L.E. Maesen
Waterschap Roer en Overmaas	Lid	Dagelijks Bestuur / Algemeen Bestuur	Mevrouw	A.M.C. Nusteling
Waterschap Peel en Maasvallei	Lid	Algemeen Bestuur	De heer	P.J.C.W. Stelder
Waterschap Roer en Overmaas	Lid	Algemeen Bestuur	De heer	G.J.O.W. Vanhommerig
Waterschap Roer en Overmaas	Lid	Algemeen Bestuur	De heer	G.J.H.M. Wagemans

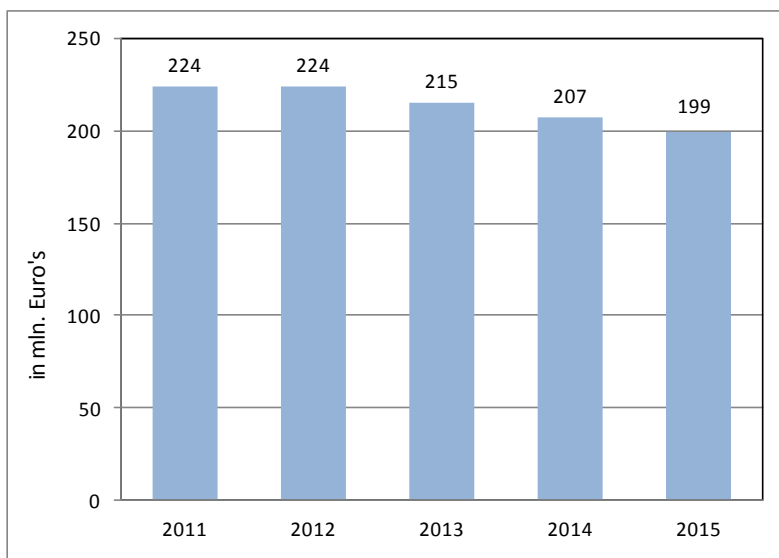
Waterschapsbedrijf Limburg beschikt verder niet over een toezichthoudend orgaan en er vindt geen externe inhuur plaats van personen die als topfunctionaris kunnen worden aangemerkt.

7.5 Toelichting Balans

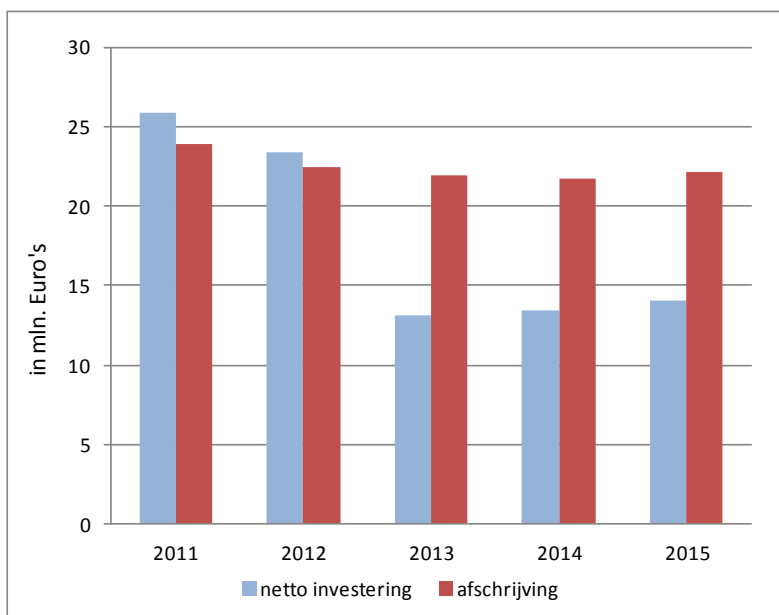
Materiële vaste activa / Vaste activa in ontwikkeling

In onderstaande grafiek (grafiek 1) is de ontwikkeling van de vaste activa over de jaren 2011 t/m 2015 grafisch weergegeven. Vanaf het jaar 2011 tot en met het huidige verslagjaar is de waarde van de vaste activa afgenomen met een bedrag van € 25 mln., hetgeen wordt veroorzaakt door lagere investeringsuitgaven in 2013, 2014 en 2015. In bijlage 1 zijn de materiële vaste activa nader gespecificeerd.

Grafiek 1: Ontwikkeling vaste activa 2011-2015

Grafiek 2: Netto investeringen versus afschrijvingen

Immateriële vaste activa

De waarde van de immateriële vaste activa daalt met € 0,3 mln. zijnde het saldo van de vermeerderingen ad € 0,2 mln. en de reguliere afschrijvingen ad € 0,5 mln. De post 'onderzoek en ontwikkeling' bedraagt per ultimo 2015 € 0,8 mln. en bestaat uit meerdere projecten gericht op studie en onderzoek naar nieuwe technologieën en ontwikkelingen. In bijlage 1 zijn de immateriële vaste activa nader gespecificeerd.

Financiële vaste activa

De waarde van de financiële vaste activa bestaat uit de deelneming in Verdygo BV. Op 17-12-2014 heeft het Algemeen Bestuur besloten tot oprichting van Verdygo BV met het doel het exploreren en exploiteren van kennis. Het Waterschapsbedrijf Limburg heeft in 2015 € 20.000 gestort in het aandelenkapitaal van Verdygo BV.

Materiële vaste activa in uitvoering

Naar verwachting worden projecten die per ultimo 2015 nog een restant krediet hebben binnen een periode van maximaal 3 jaren geëffectueerd.

Vlottende activa

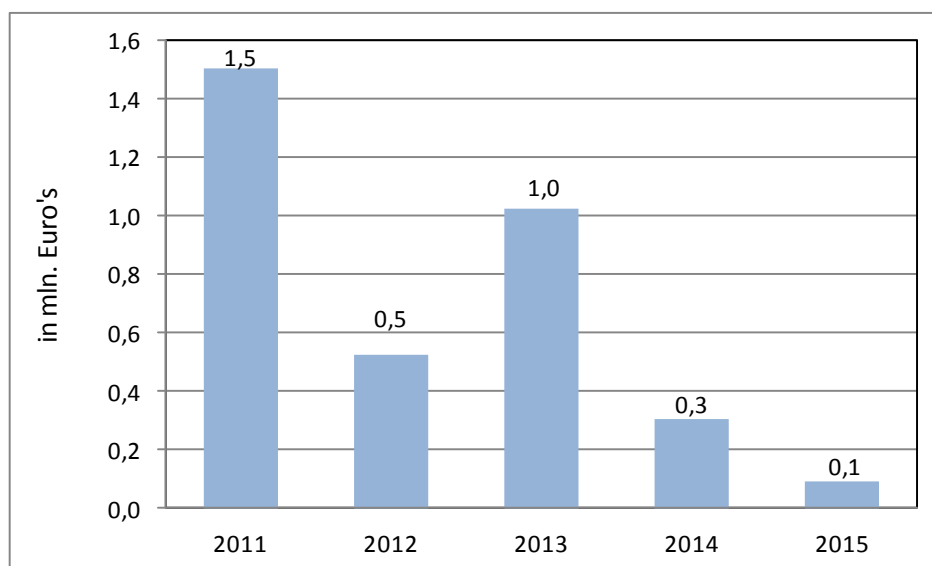
Vorderingen op gelieerde ondernemingen.

Onder deze post worden de nog te verrekenen vorderingen op de aan het WBL gelieerde ondernemingen verantwoord. De gelieerde ondernemingen zijn: WRO, WPM en de Unie van Waterschappen.

Vorderingen: Debiteuren overig

Deze post bestaat uit het saldo debiteuren en een voorziening voor een geclaimde schade aan een persleiding in Bergen. Op 15-02-2016 was van het openstaande debiteurensaldo per ultimo 2015 ad € 93.000 een bedrag van € 89.000 ontvangen. De voorziening bedraagt € 168.000. Onderstaand is de ontwikkeling van het debiteurensaldo grafisch weergegeven.

Grafiek: Ontwikkeling debiteurensaldo 2011-2015

Overlopende activa

Deze post bestaat uit in 2015 betaalde rente en aflossingen (totaal € 4,5 mln.) van leningen met een vervaldatum 01-01-2016 en 02-01-2016. Daarnaast is een post (€ 0,6 mln.) opgenomen voor nog te factureren omzet.

Eigen vermogen

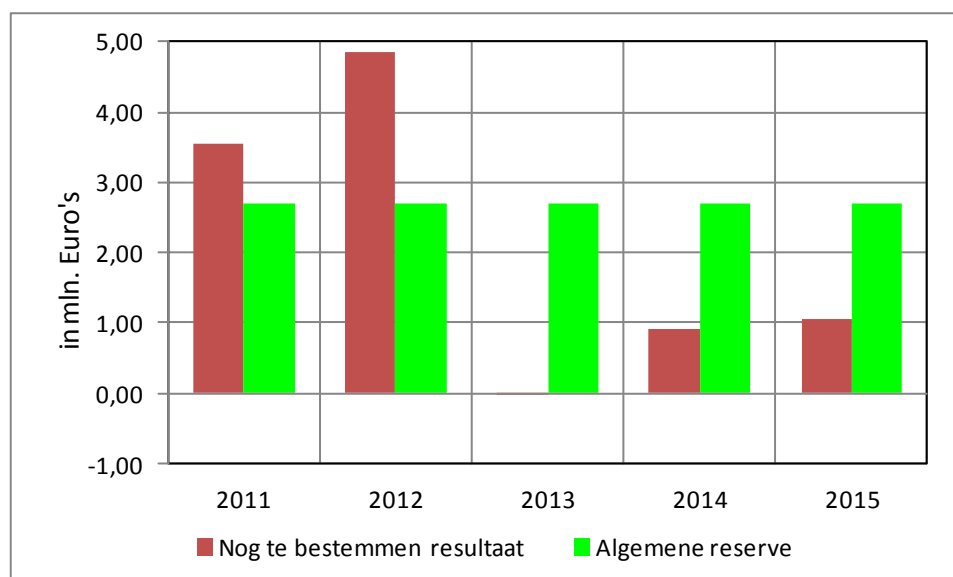
Algemene reserve

Het Waterschapsbedrijf Limburg beschikt over een algemene buffer in de vorm van een algemene reserve. Het nog te bestemmen resultaat wordt afhankelijk van het resultaat na vaststelling van de jaarrekening teruggesluisd naar beide moeders in geval van een positief resultaat en aangezuiverd door beide moeders indien sprake is van een negatief resultaat. De reserves kenden in 2015 het volgende verloop:

	01-01-2015	31-12-2015
Nog te bestemmen resultaat	926.532	1.053.243
Algemene reserve	2.700.000	2.700.000
Totaal	3.626.532	3.753.243

Naar aanleiding van de over 2015 uitgevoerde risico-inventarisatie heeft het Algemeen Bestuur op 15-12-2015 besloten tot de handhaving van een algemene reserve overeenkomend met het bedrag van de geïncasseerde risico's bij een kans van 10 % voor de categorie middelgrote risico's. Ondanks wijzigingen in de geïncasseerde risico's is de hoogte van het bedrag aan geïncasseerde risico's nauwelijks gewijzigd ten opzichte van 2014. De hoogte van de algemene reserve is dan ook ongewijzigd.

Grafische weergave algemene reserve

Vreemd vermogen

Financieringsstructuur

De balanswaarde van de investeringen, beleggingen en uitgeleende langlopende gelden (vaste activa) bedraagt per 31 december 2015 circa € 199 mln. De financiering hiervan middels reserves, voorzieningen en langlopende schulden bedraagt circa € 163 mln.

Per ultimo 2015 wordt het verslagjaar 2015 afgesloten met een financieringstekort van € 36 mln.

Anders gezegd: een gedeelte van de vaste activa, groot € 36 mln., wordt gefinancierd met kortlopende schulden.

Voorziening mobiliteit

Bij de begroting 2006 is besloten tot het instellen van een voorziening mobiliteit ter dekking van de kosten verbonden aan flankerend en proactief mobiliteitsbeleid. Hierbij is te denken aan: Inrichten van een mobiliteitscentrum in samenspraak met meerdere waterpartners en/of andere partijen; outplacementtrajecten, collegiale doorlening, vertrekstimulerende initiatieven, om-/bijscholing, detacheringen, etc.

Voorziening mobiliteit (x € 1.000,-)	
Saldo 01-01-2015	368
Toevoeging	0
Uitgaven 2015	-146
Saldo 31-12-2015	222

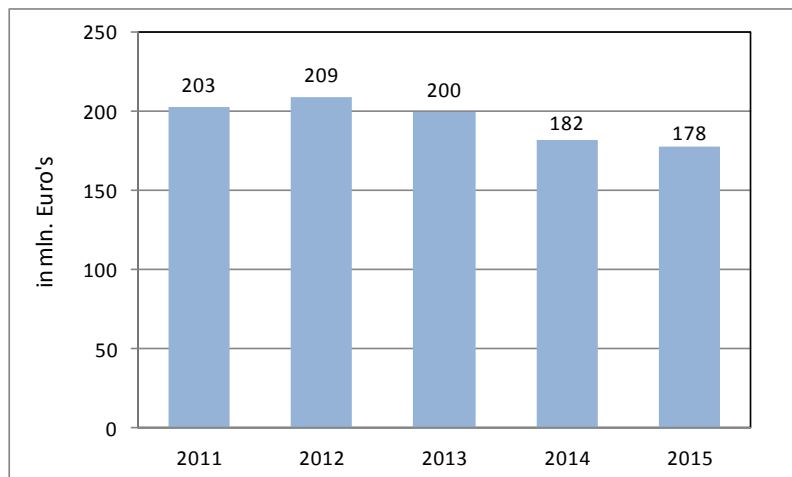
Langlopende schulden

Langlopende geldleningen

In het verslagjaar werd een nieuwe geldlening ad € 20 mln. afgesloten. In de periode van 2011 tot en met 2015 is de omvang van de langlopende schulden afgenomen met € 25 mln. tot € 178 mln. De rentelasten op jaarbasis van de langlopende leningen bedragen € 7.253.846,--.

Onderstaand is de ontwikkeling van de omvang van de langlopende schuld grafisch weergegeven.

Grafiek: Verloop langlopende schulden 2011-2015

Kortlopende schulden

Schulden aan leveranciers

De stand per 31-12-2015 van de betalingsverplichting is € 3,6 mln. Per 15-02-2016 stond hiervan nog een bedrag van € 0,1 mln. open. De afwikkeling heeft een normaal verloop.

Schulden aan gelieerde ondernemingen

Onder deze post worden verantwoord de nog te verrekenen schulden met de aan het WBL gelieerde ondernemingen: de Unie van Waterschappen, WRO en WPM.

Overige kortlopende schulden / overlopende passiva

Onder deze post worden verantwoord de reeds in 2015 in rekening gebrachte rentekosten verbonden aan langlopende schulden, welke toegerekend dienen te worden aan het opvolgende boekjaar. Ook de komend boekjaar verschuldigde aflossingsverplichting op langlopende leningen wordt onder deze post verantwoord.

De verlofrechten en de IKB-rechten per ultimo 2015 zijn financieel gemaakt. Het totaalbedrag is als verplichting opgenomen onder de post overlopende passiva.

8 Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Waterschapsbedrijf Limburg

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit financieel verslag opgenomen jaarrekening 2015 van het Waterschapsbedrijf Limburg te Roermond gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015 en de rekening 2015 van lasten en baten naar soort met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het Dagelijks Bestuur

Het Dagelijks Bestuur van het Waterschapsbedrijf Limburg is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit en de Beleidsregels toepassing Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector (WNT), alsmede voor het opstellen van het jaarverslag in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit. Het dagelijks bestuur is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in het controleprotocol d.d. 15 december 2015, het normenkader 2015 d.d. 15 december 2015 en het Controleprotocol WNT van de Beleidsregels toepassing WNT.

Het dagelijks bestuur is voorts verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 109, tweede lid, van de Waterschapswet. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, de 'Beleidsregels toepassing WNT', inclusief het Controleprotocol WNT en het controleprotocol dat 15 december 2015 vastgesteld is door het Algemeen Bestuur van het Waterschapsbedrijf Limburg en het normenkader 2015 dat 15 december 2015 is vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Waterschapsbedrijf Limburg. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan alsmede in het kader van de financiële rechtmatigheid voor de naleving van die relevante wet- en regelgeving, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van het Waterschapsbedrijf Limburg. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het Dagelijks Bestuur van het Waterschapsbedrijf Limburg gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Deze goedkeuringstolerantie is d.d. 15 december 2015 vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Waterschapsbedrijf Limburg.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van het Waterschapsbedrijf Limburg per 31 december 2015 en van het resultaat over 2015 in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit en de Beleidsregels toepassing WNT.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2015 voldoen in alle van materieel belang zijnde aspecten aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat de bedragen in overeenstemming zijn met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in het controleprotocol d.d. 15 december 2015, het normenkader d.d. 15 december 2015 en het Controleprotocol WNT van de Beleidsregels toepassing WNT.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 109, lid 3, onder d, Waterschapswet melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Maastricht, 4 mei 2016

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. N.A.J. Silverentand RA

Vaststellingsbesluit

Roermond, 4 mei 2016

Onderwerp: Vaststellen Jaarrekening 2015

Aan het Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur van het Waterschapsbedrijf Limburg;

- overwegende dat het Dagelijks Bestuur de Jaarrekening 2015 op 11 april 2016 heeft overgelegd;
- gezien het voorstel van het Dagelijks Bestuur tot vaststelling;
- gelet op de bepalingen voor de Jaarrekening zoals die zijn opgenomen in de Waterschapswet en op het verslag van bevindingen van de conform art 103 Waterschapswet door het Algemeen Bestuur benoemde accountant;

BESLUIT:

De Jaarrekening 2015 vast te stellen tot de volgende totalen:

- balans per 31 december 2015	€	204.209.000
- rekening naar kostensoorten	€	71.646.493
- rekening van batensoorten	€	72.699.736
- positief resultaat 2015	€	1.053.243

Aldus besloten in de vergadering d.d. 4 mei 2016 van het Algemeen Bestuur van het Waterschapsbedrijf Limburg.

De directeur,

De voorzitter,

ing. E.M. Pelzer MMO

G.H.M. Driessen

9 BIJLAGEN

BIJLAGE 1: Staat van vaste activa

BIJLAGE 2: Staat van eigen kapitaal, reserve en voorzieningen

BIJLAGE 3: Staat van geldleningen

BIJLAGE 4: Staat van personeelslasten

BIJLAGE 5: Berekening rente-omslagpercentage

BIJLAGE 6: Kostenverdeelstaat + toelichting

9.1 Bijlage 1: Staat van vaste activa

SVA nr.	omschrijving	Cumulatieven per 31-12-2014			Boek-waarde 31-12-2014	Nieuwbouw derden / Uitgaven	Nieuwbouw derden Subsidies	Geacti-veerde lasten	uitgaven OHW naar SVA 2015	subsid. OHW naar SVA 2015	Inhaal-afschrijving 2015	Afschrijving / aflossing 2015	Cumulatieven per 31-12-2015			Boek-waarde 31-12-2015	Toegerek. rente 2015
		Aanschaf-waarde	Subsidies	Afschrijving / aflossing									Aanschaf-waarde	Subsidies	Afschrijving / aflossing		
Financiële vaste activa		193.483,18		193.483,18		20.000,00							213.483,18		193.483,18	20.000,00	
0301	Aandelen en deelnemingen					20.000,00							20.000,00		20.000,00		
0303	Vaste leningen aan ambtenaren	35.362,56		35.362,56									35.362,56		35.362,56		
0304	Vaste leningen aan overheden	158.120,62		158.120,62									158.120,62		158.120,62		
Immateriële vaste activa		20.209.309,39	523.521,27	18.585.426,49	1.100.361,63			184.358,12				501.685,81	20.393.667,51	523.521,27	19.087.112,30	783.033,94	35.655,91
0101	Uitgaven afsluiten geldleningen	5.804.457,01		5.804.457,01									5.804.457,01		5.804.457,01		
0102	Uitgaven onderzoek/ontwikkeling	9.475.517,52	510.921,27	8.005.076,78	959.519,47			184.358,12				360.843,65	9.659.875,64	510.921,27	8.365.920,43	783.033,94	32.989,53
0103	Subsidies/ bijdragen aan derden																
0104	Afkoopsommen aan overheden	2.348.782,00		2.207.939,84	140.842,16							140.842,16	2.348.782,00		2.348.782,00		2.666,38
0106	Overige immateriële activa	2.580.552,86	12.600,00	2.567.952,86									2.580.552,86	12.600,00	2.567.952,86		
Materiële vaste activa		764.296.579,59	54.377.417,39	516.145.110,82	193.774.051,38			11.151.929,15	344.192,68	508.666,52	21.152.941,07	775.448.508,74	54.721.610,07	537.806.718,41	182.920.180,26	7.131.465,20	
0201	Gronden	8.900.782,08	816.375,79	-4.235,67	8.088.641,96							8.900.782,08	816.375,79	-4.235,67	8.088.641,96	306.263,66	
0202	Vervoermiddelen en werktuigen	1.329.999,32		1.196.565,18	133.434,14			38.942,61				1.368.941,93	1.260.929,06	108.012,87	4.571,01		
0203	Overige bedrijfsmiddelen	27.384.782,17		15.776.103,15	11.608.679,02			1.961.717,81				29.346.499,98	17.949.281,78	11.397.218,20	441.790,24		
0204	Kantoren, centrale werkplaatsen	21.452.476,02	443.763,47	14.978.717,45	6.029.995,10					484,00		21.452.476,02	443.763,47	15.754.715,03	5.253.997,52		
02071	ZTW: Transportsysteem	246.904.596,81	29.729.285,34	174.847.724,76	42.327.586,71			4.751.039,11	344.192,68	12.644,84	4.562.477,82	251.655.635,92	30.073.478,02	179.422.847,42	42.159.310,48		
02072	ZTW: Zuiveringsinstallaties	373.760.256,65	20.614.314,27	247.446.165,02	105.699.777,36			4.400.229,62		495.537,68	10.626.666,13	378.160.486,27	20.614.314,27	258.568.368,83	98.977.803,17		
02073	ZTW: Slibontwateringsinstallaties	43.661.797,87	1.149.039,90	25.905.611,72	16.607.146,25						1.910.022,14	43.661.797,87	1.149.039,90	27.815.633,86	14.697.124,11		
02074	ZTW: Drogers	40.901.888,67	1.624.638,62	35.998.459,21	3.278.790,84						1.040.718,89	40.901.888,67	1.624.638,62	37.039.178,10	2.238.071,95		
0210	Overige materiële vaste activa															104.443,63	
Immateriële vaste activa (OHW)		36.213,07			36.213,07	82.395,92		-102.326,81					16.282,18		16.282,18		
A	Onderzoek/ontwikkeling																
B	Subsidies / bijdragen aan derden	36.213,07			36.213,07	82.395,92		-102.326,81					16.282,18		16.282,18		
Materiële vaste activa (OHW)		12.398.864,80	230.000,00		12.168.864,80	12.845.649,95	337.437,68	1.493.654,71	-11.233.960,46	-344.192,68			15.504.209,00	223.245,00	15.280.964,00	138.968,65	
C	Gronden																
D	Vervoermiddelen en werktuigen	24.422,61			24.422,61	14.520,00										1.348,44	
E	Overige bedrijfsmiddelen																
F	Kantoren, centrale werkplaatsen																
G	Zuiveringstechnische werken	12.374.442,19	230.000,00		12.144.442,19	12.831.129,95	337.437,68	1.493.654,71	-11.195.017,85	-344.192,68			15.504.209,00	223.245,00	15.280.964,00	137.620,21	
Totaal activa		797.134.450,03	55.130.938,66	534.924.020,49	207.079.490,88	12.948.045,87	337.437,68	1.493.654,71			508.666,52	21.654.626,88	811.576.150,61	55.468.376,34	557.087.313,89	199.020.460,38	7.306.089,76
Totaal SVA		784.699.372,16	54.900.938,66	534.924.020,49	194.874.413,01	20.000,00			11.336.287,27	344.192,68			796.055.659,43	55.245.131,34	557.087.313,89	183.723.214,20	7.167.121,11
Totaal OHW		12.435.077,87	230.000,00		12.205.077,87	12.928.045,87	337.437,68	1.493.654,71	-11.336.287,27	-344.192,68			15.520.491,18	223.245,00	15.297.246,18	138.968,65	

9.2 Bijlage 2: Staat van eigen kapitaal, reserve en voorzieningen

Omschrijving	Gemiddelde rentevoet 2015 = 1,40%					
	Stand begin van het jaar	(+) Interne	(-/-) Externe	Stand einde van het jaar	Berekende rente die niet aan de reserve wordt toegevoegd	
					Bedrag	Rek.nr.
050102 Algemene reserve	2.700.000,00			2.700.000,00	37.800,00	810202
Bestemmingsreserves: Nog te bestemmen exploitatiesaldo		1.053.242,93		1.053.242,93		
Totaal Eigen vermogen	2.700.000,00	1.053.242,93	0,00	3.753.242,93	37.800,00	
Voorzienen: 050414 Voorziening mobiliteit	368.033,00		145.599,60	222.433,40	4.133,00	810202
Totaal Voorzienen	368.033,00	0,00	145.599,60	222.433,40	4.133,00	
Totaal eigen vermogen / voorzieningen	3.068.033,00	1.053.242,93	145.599,60	3.975.676,33	41.933,00	

9.3 Bijlage 3: Staat van geldleningen

Bijlage 3. Staat van geldleningen																				
nr.	Oorspronkelijk bedrag van de lening	Datum en nummer van: a. het bestuursbesluit b. het goedkeuringsbesluit	O S R P of G	Rentepercentage	Looptijd in jaren	A= annuïtaire afl. L= lineaire afl.	Vervaldag rente betaling	DAGEN VOOR AFL.	DAGEN AN AFL.	dag. nog niet verschenen rente	V of A	Restant bedrag van de lening per 01-01-2015	Bedrag van de in de loop van het dienstjaar opgenomen geldleningen	Nog niet verschenen rente per 31-12-2013	Betaalde rente of rentebestanddeel annuïteit	Ten laste van het boekjaar komende rente	Nog niet verschenen rente per 31-12-2014	Aflossing		Restant bedrag van de lening per 31-12-2015
																		Valuta	Bedrag	
00/01	11.344.505,40	a. 25-5-2000 nr.10020351	S	5,830	20	L	05/06	154	206	206	A	3.403.351,50		113.537,70	198.415,39	179.492,44	94.614,75	05/06	567.225,25	2.836.126,25
01/01	19.058.769,08	a. 13-09-2001 nr. 10021553	S	5,315	20	L	24/09	263	97	97		6.670.569,15		95.529,04	354.540,75	340.893,74	81.882,03	24/09	952.938,45	5.717.630,70
02/01	4.000.000,00	a. 13-12-2002 nr.10022359	S	4,410	15	L	13/12	342	18	18		799.999,84		1.764,00	35.280,00	34.692,00	1.176,00	13/12	266.666,68	533.333,16
03/01	20.000.000,00	a. 22-12-2003 nr. 10023052		4,500	20	L	22/12	351	9	9		9.000.000,00		10.125,00	405.000,00	403.875,00	9.000,00	22/12	1.000.000,00	8.000.000,00
04/01	20.000.000,00	a. 29.11.2004 nr. 1-23480		3,980	20	L	01/12	330	30	30		10.000.000,00		33.166,67	398.000,00	394.683,33	29.850,00	01/12	1.000.000,00	9.000.000,00
05/01	15.000.000,00	nr.1-23897		3,510	20	L	20/7	199	161	161		8.250.000,00		129.504,38	289.575,00	277.801,87	117.731,25	20/7	750.000,00	7.500.000,00
06/01	15.000.000,00			4,070	20	L	01/11	300	60	60		9.000.000,00		61.050,00	366.300,00	361.212,50	55.962,50	01/11	750.000,00	8.250.000,00
06/02	2.268.901,08	overn. Wls nr.1-13827		6,800	25	L	15/12	344	16	16		907.696,54		2.743,26	61.723,36	61.266,26	2.286,16	15/12	151.244,94	756.451,60
06/03	2.268.901,08	overn. Wls nr.1-13954		6,970	25	L	01/1		360	360		1.058.941,48		73.808,22	73.808,22	63.266,45	63.266,45	01/01	151.244,94	907.696,54
06/04	1.588.230,00	overn. Wls nr.1-15619		4,940	25	L	01/1		360	360		741.295,04		36.619,97	36.619,97	31.390,15	31.390,15	01/01	105.866,87	635.428,17
07/01	15.000.000,00	a nr. 1-0025396		4,760	20	L	18/12	347	13	13		9.750.000,00		16.759,17	464.100,00	462.810,83	15.470,00	18/12	750.000,00	9.000.000,00
08/01	1.361.340,00	overn. Wls nr.1-14786		6,080	15	L	20/10	289	71	71		726.047,96		8.706,12	44.143,72	43.055,46	7.617,86	20/10	90.756,01	635.291,95
08/02	8.470.578,86	overn. Wls nr.1-14214		6,750	14	L	01/12	330	30	30		4.235.402,88		23.824,14	285.889,69	282.486,42	20.420,87	01/12	605.025,14	3.630.377,74
08/03	2.117.656,06	overn. Wls nr.1-14423		6,090	14	L	01/12	330	30	30		1.058.941,47		5.374,13	64.489,54	63.721,97	4.606,56	01/12	151.244,94	907.696,53
08/04	1.400.000,00	overn. Wls nr.1-21963		5,190	14	L	01/12	330	30	30		700.000,00		3.027,50	36.330,00	35.897,50	2.595,00	01/12	100.000,00	600.000,00
08/05	2.500.000,00	overn. Wls nr.1-22718		4,260	15	L	01/12	330	30	30		1.333.333,24		4.733,33	56.800,00	56.208,34	4.141,67	01/12	166.666,68	1.166.666,56
08/06	2.268.901,00	overn. Wls nr.1-13782		6,980	10	L	15/11	314	46	46		680.670,30		6.070,82	47.510,79	45.487,19	4.047,22	15/11	226.890,10	453.780,20
08/07	2.268.901,00	overn. Wls nr.1-14024		7,250	10	L	15/11	314	46	46		680.670,30		6.305,65	49.348,60	47.246,72	4.203,77	15/11	226.890,10	453.780,20
08/08	2.268.901,00	overn. Wls nr.1-14083		6,950	15	L	15/11	314	46	46		1.210.186,42		10.747,13	84.107,96	82.764,82	9.403,99	15/11	151.244,94	1.058.941,48
08/09	2.268.901,00	overn. Wls nr.1-14213		6,760	15	L	15/11	314	46	46		1.210.186,41		10.453,32	81.808,60	80.502,18	9.146,90	15/11	151.244,94	1.058.941,47

nr.	Oorspronkelijk bedrag van de lening	Datum en nummer van: a.het bestuursbesluit b.het goedkeuringsbesluit	O S R P of G	Rentepercentage	Looptijd in jaren	A= annuitaire afl. L= lineaire afl.	Vervaldag rente betaling	DAGEN VOOR AFL.	DAGEN AN AFL.	dag. nog niet verschenen rente	V of A	Restant bedrag van de lening per 01-01-2015	Bedrag van de in de loop van het dienstjaar opgenomen geldleningen	Nog niet verschenen rente per 31-12-2013	Betaalde rente of rentebestanddeel annuïteit	Ten laste van het boekjaar komende rente	Nog niet verschenen rente per 31-12-2014	Aflossing		Restant bedrag van de lening per 31-12-2015
																		Valuta	Bedrag	
08/10	2.268.901,00	overm. WIs nr.1-14424		6,090	15	L	15/11	314	46	46		1.210.186,39		9.417,27	73.700,35	72.523,41	8.240,33	15/11	151.244,94	1.058.941,45
08/11	2.268.901,00	overm. WIs nr.1-14685		6,140	15	L	15/11	314	46	46		1.210.186,42		9.494,58	74.305,45	73.118,85	8.307,98	15/11	151.244,94	1.058.941,48
08/12	2.268.901,00	overm. WIs nr.1-14930		5,860	15	L	15/11	314	46	46		1.210.186,42		9.061,61	70.916,92	69.784,43	7.929,12	15/11	151.244,94	1.058.941,48
08/13	1.361.340,00	overm. WIs nr.1-15894		4,890	10	L	15/11	314	46	46		408.402,00		2.551,83	19.970,86	19.120,25	1.701,22	15/11	136.134,00	272.268,00
09/01	15.000.000,00	a nr. 1-26369		4,010 3,940	20	L	04/11	303	57	57		11.250.000,00		71.428,13	451.125,00	379.696,87 65.502,50	65.502,50	04/11	750.000,00	10.500.000,00
10/01	2.268.901,00	overm. WIs nr. 1-20323	wis	5,960	20	L	01/12	330	30	30		1.361.340,60		6.761,32	81.135,90	80.009,02	5.634,44	01/12	226.890,10	1.134.450,50
10/02	2.268.901,00	overm. WIs nr. 1-20549	wis	5,970	20	L	01/12	330	30	30		1.361.340,60		6.772,67	81.272,03	80.143,25	5.643,89	01/12	226.890,10	1.134.450,50
10/03	5.000.000,00	overm. WIs nr. 1-24191	wis	3,570	20	L	21/12	350	10	10		5.000.000,00		4.958,33	178.500,00	173.541,67		21/12	5.000.000,00	
10/04	1.500.000,00	overm. WIs nr. 1-22825	wis	4,748	19	L	02/01	1	359	359		1.050.000,00		49.715,52	49.854,00	42.751,78	42.613,30	02/01	150.000,00	900.000,00
10/05	2.500.000,00	overm. WIs nr. 1-22826	wis	5,110	19	L	02/01	1	359	359		1.750.000,00		89.176,60	89.425,00	76.685,48	76.437,08	02/01	250.000,00	1.500.000,00
10/06	2.000.000,00	overm. WIs nr. 1-22719	wis	4,320	20	L	02/01	1	359	359		1.600.000,00		68.928,00	69.120,00	60.504,00	60.312,00	02/01	200.000,00	1.400.000,00
10/07	5.000.000,00	overm. WIs nr. 1-22828	wis	4,810	20	L	02/01	1	359	359		4.000.000,00		191.865,56	192.400,00	168.416,80	167.882,36	02/01	500.000,00	3.500.000,00
10/08	3.000.000,00	overm. WIs nr. 1-22827	wis	5,150	20	L	02/01	1	359	359		2.400.000,00		123.256,67	123.600,00	108.192,91	107.849,58	02/01	300.000,00	2.100.000,00
10/09	2.500.000,00	overm. WIs nr. 1-22360	wis	4,880	20	L	02/01	1	359	359		2.250.000,00		109.495,00	109.800,00	97.633,89	97.328,89	02/01	250.000,00	2.000.000,00
10/10	4.500.000,00	overm. WIs nr. 1-22358	wis	4,880	20	L	02/01	1	359	359		4.050.000,00		197.091,00	197.640,00	175.741,00	175.192,00	02/01	450.000,00	3.600.000,00
10/11	2.000.000,00	overm. WIs nr. 1-22720	wis	4,380	20	L	02/01	1	359	359		1.800.000,00		78.621,00	78.840,00	70.104,33	69.885,33	02/01	200.000,00	1.600.000,00
10/12	3.000.000,00	overm. WIs nr. 1-22721	wis	4,380	20	L	02/01	1	359	359		2.700.000,00		117.931,50	118.260,00	105.156,50	104.828,00	02/01	300.000,00	2.400.000,00
10/13	2.500.000,00	overm. WIs nr. 1-22824	wis	4,844	20	L	02/01	1	359	359		2.250.000,00		108.687,25	108.990,00	96.913,64	96.610,89	02/01	250.000,00	2.000.000,00
10/14	2.500.000,00	overm. WIs nr. 1-22823	wis	4,844	20	L	02/01	1	359	359		2.250.000,00		108.687,25	108.990,00	96.913,64	96.610,89	02/01	250.000,00	2.000.000,00
10/15	26.000.000,00	nr.1-26969		3,040	10	L	06/12	335	25	25		15.600.000,00		32.933,33	474.240,00	468.751,11	27.444,44	06/12	2.600.000,00	13.000.000,00
11/01	18.000.000,00	nr.1-27469		3,080	20	L	01/12	330	30	30		15.300.000,00		39.270,00	471.240,00	468.930,00	36.960,00	01/12	900.000,00	14.400.000,00
12/01	23.000.000,00	nr.1-27795		2,770	20	L	03/12	332	28	28		20.700.000,00		44.597,00	573.390,00	570.912,39	42.119,39	03/12	1.150.000,00	19.550.000,00
13/01	10.000.000,00	nr. 1-28205		2,875	20	L	16/12	345	15	15		9.500.000,00		11.380,21	273.125,00	272.526,04	10.781,25	16/12	500.000,00	9.000.000,00
15/01	20.000.000,00	nr. 1-28965		1,38	20	L	16/12	345,00	15	15			20.000.000,00			11.516,67	11.516,67	16/12		20.000.000,00
TOTAAL	311.160.330,56											181.628.934,96	20.000.000,00	2.145.931,18	7.503.632,10	7.253.845,60	1.896.144,68		23.358.799,00	178.270.135,96

9.4 Bijlage 4: Staat van personeelslasten

Unit	Aantal fte per ult. 2015 (formatie)	Salarissen	Overwerk	Diverse toelagen	Toelage/jubilea bijz. omstandigheden	Gratificaties	Vergoeding woon-werk verkeer	TOTAAL SALARISSEN	TOTAAL SOCIALE LASTEN	Ziekte-kosten-verzek.	OVERIGE PERSONEELS-LASTEN	PERSONEEL VAN DERDEN	UITKERINGEN VOORMALIG PERSONEEL EN BESTUUR	TOTAAL PERSONEELS-LASTEN
		420101	420103	420106	420107	420108	420110	4201	420201	420301	4.204	4.205	4.206	42
Bouw, Renovatie en Onderhoud	65,9	3.446.004	62.253	103.529	17.900	5.325	113.281	3.748.292	639.940	216.828	246.317	803.777		5.655.154
Operations, Product- en Procesontwikkeling, IT	44,5	2.268.320	69.496	118.373	3.370	10.004	61.783	2.531.346	420.848	152.088	92.613	838.069		4.034.964
HRM	11,7	595.504	2.860	7.806		1.450	9.392	617.011	108.783	35.902	345.667	258.893		1.366.257
Financiën, Planning, Concerncontrol	15,3	1.038.097	237	6.717	10.553	3.853	27.598	1.087.055	193.503	53.738	31.622	366.128		1.732.045
Directie	1,0	133.679					4.615	138.294	19.178	3.612	49.254			210.338
Bestuur													113.706	113.706
Bovenformatief	1,0	40.173		908	3.150		203	44.434	7.134	2.630				54.197
TOTAAL	139,4	7.521.776	134.846	237.332	34.973	20.632	216.873	8.166.432	1.389.387	464.798	765.472	2.266.867	113.706	13.166.661

9.5 Bijlage 5 Berekening rente-omslagpercentage

Berekening van het rente-omslagpercentage	2015
Boekwaarde 01-01-2015 van de investeringen	
Staat van activa	194.874.413,01
Staat van onderhanden werken	12.205.077,87
Boekwaarde 31-12-2015 van de investeringen	
Staat van activa	183.723.214,20
Staat van onderhanden werken	15.297.246,18
Totaal	406.099.951,26
Gemiddelde boekwaarde :	203.049.975,63
Totaal rentelasten	
Externe rentelasten	7.264.108,37
Interne rentelasten	41.933,00
Afschrijving op boeterente	
Diensten van het bankwezen	48,40
Geactiveerde bouwrente	-131.993,96
Toe te rekenen rentelasten	7.174.095,81
Rente-omslagpercentage :	3,53%

9.6 Bijlage 6: Kostenverdeelstaat + toelichting

code beheer- produkt Omschrijving	Begroting 2015 Kosten	Begroting 2015 Baten	Begroting 2015 excl. kap.lst	Verdeling kapitaal- lasten	TOTAAL Begroting 2015	Verdeling indirecte kosten	Begroting 2015 DIRECT	Toerekening overhead	Toerekening kosten desintegratie	Begroting N E T T O TOTAAL 2015	Begroting B R U T O TOTAAL 2015	Bruto Kosten 2015	Overige Baten 2015	Netto Kosten 2015
1 Planvorming	106.946		106.946		106.946	368.686	475.632	243.847		719.479	719.479	719.479		719.479
11 Eigen plannen	106.946		106.946		106.946	368.686	475.632	243.847		719.479	719.479	719.479		719.479
1101 waterbeheersplan														
1102 plannen afvalwaterketenbeleid	106.946		106.946		106.946	368.686	475.632	243.847		719.479	719.479	719.479		719.479
1103 calamiteitenplannen (= het overkoepelende plan)														
2 Bouw en exploitatie zuiv.techn.werken	53.294.439	1.393.458	51.900.981	-131.994	51.768.987	7.609.590	59.378.577	7.169.847		66.548.424	67.941.882	67.941.882	1.393.458	66.548.424
2001 Algemene opslag taakveld 2	1.816.122	16.638	1.799.484	2	1.799.486	-1.799.486					16.638	16.638	16.638	
21 Getransporteerd afvalwater	10.247.671	913.195	9.334.476	-32.783	9.301.693	1.535.067	10.836.760	1.337.944		12.174.704	13.087.899	13.087.899	913.195	12.174.704
2101 bouw/vererving transportstelsels	6.256.112		6.256.112	-32.783	6.223.329	99.593	6.322.922	395.293		6.718.215	6.718.215	6.718.215		6.718.215
2102 onderhoud transportstelsels	2.660.700	905.897	1.754.803		1.754.803	670.720	2.425.523	544.638		2.970.161	3.876.058	3.876.058	905.897	2.970.161
2103 beheer transportstelsels	1.330.859	7.298	1.323.561		1.323.561	764.754	2.088.315	398.013		2.486.328	2.493.626	2.493.626	7.298	2.486.328
22 Gezuiverd afvalwater	29.278.687	237.600	29.041.087	-99.205	28.941.882	5.138.487	34.080.369	3.917.071		37.997.440	38.235.040	38.235.040	237.600	37.997.440
2201 bouw/vererving zuiveringsinstallaties	15.662.122		15.662.122	-99.206	15.562.916	233.208	15.796.124	845.275		16.641.399	16.641.399	16.641.399		16.641.399
2202 onderhoud zuiveringsinstallaties	5.043.064	2.750	5.040.314		5.040.314	1.400.300	6.440.614	890.784		7.331.398	7.334.148	7.334.148	2.750	7.331.398
2203 beheer zuiveringsinstallaties	7.578.459	85.347	7.493.112	1	7.493.113	3.430.455	10.923.568	2.098.274		13.021.842	13.107.189	13.107.189	85.347	13.021.842
2204 WVO-heffing effluent	740.475		740.475		740.475		740.475	23.527		764.002	764.002	764.002		764.002
2205 subsidies afhaakproblematiek														
2206 IBA-inrichtingen	254.567	149.503	105.064		105.064	74.524	179.588	59.211		238.799	388.302	388.302	149.503	238.799
23 Verwerkt slib	11.951.959	226.025	11.725.934	-8	11.725.926	2.735.522	14.461.448	1.914.832		16.376.280	16.602.305	16.602.305	226.025	16.376.280
2301 bouw/vererving slibverwerkingsinstallaties	3.755.207		3.755.207	-8	3.755.199	117.316	3.872.515	260.301		4.132.816	4.132.816	4.132.816		4.132.816
2302 onderhoud slibverwerkingsinstallaties	1.096.576		1.096.576		1.096.576	629.394	1.725.970	359.324		2.085.294	2.085.294	2.085.294		2.085.294
2303 beheer slibverwerkingsinstallaties	4.270.858	204.588	4.066.270		4.066.270	1.799.323	5.865.593	1.097.950		6.963.543	7.168.131	7.168.131	204.588	6.963.543
2304 afzet slib / restproducten	2.829.318	21.437	2.807.881		2.807.881	189.489	2.997.370	197.257		3.194.627	3.216.064	3.216.064	21.437	3.194.627
24 Afvalwaterbehandeling door derden														
2401 afvalwaterbehandeling door derden														
4 Beheersing van lozingen						181.747	181.747	118.843		300.590	300.590	300.590		300.590
41 WVO-vergunningen en meldingen						106.910	106.910	69.908		176.818	176.818	176.818		176.818
4101 WVO-vergunningen						106.910	106.910	69.908		176.818	176.818	176.818		176.818
4102 WVO-meldingen														
42 Handhaving WVO														
4201 toezicht WVO														
4202 repressieve handhaving WVO														
43 Rioleringsplannen en subsidies lozingen						74.837	74.837	48.935		123.772	123.772	123.772		123.772
4301 rioleringsplannen						53.455	53.455	34.954		88.409	88.409	88.409		88.409
4302 subsidies lozingen						21.382	21.382	13.981		35.363	35.363	35.363		35.363

code beheer- produl	Omschrijving	Begroting 2015 Kosten	Begroting 2015 Baten	Begroting 2015 excl. kap.lst	Verdeling kapitaal- lasten	TOTAAL Begroting 2015	Verdeling indirecte kosten	Begroting 2015 DIRECT	Toerekening overhead	Toerekening kosten desintegratie	Begroting N E T T O TOTAAL 2015	Begroting B R U T O TOTAAL 2015	Bruto Kosten 2015	Overige Baten 2015	Netto Kosten 2015
6	Bestuur en externe communicatie	222.339	37.800	184.539		184.539	133.659	318.198	102.520		420.718	458.518	458.518	37.800	420.718
61	Bestuur	159.659	37.800	121.859		121.859	133.659	255.518	100.528		356.046	393.846	393.846	37.800	356.046
6101	bestuur	159.659	37.800	121.859		121.859	54.197	176.056	37.603		213.659	251.459	251.459	37.800	213.659
6102	bestuursondersteuning						79.462	79.462	62.925		142.387	142.387	142.387		142.387
6103	beheer niet-reglementaire taken														
62	Externe communicatie	62.680		62.680		62.680		62.680	1.992		64.672	64.672	64.672		64.672
6201	externe communicatie	62.680		62.680		62.680		62.680	1.992		64.672	64.672	64.672		64.672
81	Dekkingsmiddelen		69.042.453	-69.042.453		-69.042.453		-69.042.453			-69.042.453				
8101	onvoorzien														
8102	mutatie bedrijfsreserve														
8103	bijdrage waterschappen		69.042.453	-69.042.453		-69.042.453		-69.042.453			-69.042.453				
8104	kosten LAB - waterschappen														
8105	dividenden														
9	Hulpkostendragers kostenverdeelstaat	18.022.772	732.370	17.290.402		17.290.402	-9.655.343	7.635.059	-7.635.059			732.370	732.370	732.370	
91	Ondersteunende beheerproducten	5.227.744	730.822	4.496.922		4.496.922	2.818.724	7.315.646	-7.315.646			730.822	730.822	730.822	
9101	centraal management	161.754		161.754		161.754	166.343	328.097	-328.097						
9102	organisatiebeleid en -beheer	12.834		12.834		12.834	99.699	112.533	-112.533						
9103	personeelsbeleid / -beheer	374.091	4.133	369.958		369.958	348.390	718.348	-718.348			4.133	4.133	4.133	
9104	kwaliteitszorg-, arbo- en milieuzorg- beleid en beheer	233.194		233.194		233.194	179.846	413.040	-413.040						
9105	interne voorlichting	86.499		86.499		86.499	52.693	139.192	-139.192						
9106	algemeen-bestuurlijke / -juridische ondersteuning	57.140		57.140		57.140	101.181	158.321	-158.321						
9107	concerncontrol en financieel beleid	48.464		48.464		48.464	187.539	236.003	-236.003						
9108	meerjarenraming en begroting						225.047	225.047	-225.047						
9109	managements- en bestuursrapportages						112.523	112.523	-112.523						
9110	comptabiliteit	73.838		73.838		73.838	401.173	475.011	-475.011						
9111	informatiebeleid en automatisering	1.422.570		1.422.570		1,422.570	104.645	1,527.215	-1,527.215						
9112	centrale (geo)grafische informatie	10.070		10.070		10,070	106,911	116,981	-116,981						
9113	huisvesting	1.816.540	725.178	1.091.362		1,091,362	222,598	1,313,960	-1,313,960			725,178	725,178	725,178	
9114	interne faciliteiten	377.681	1.511	376.170		376,170	510,136	886,306	-886,306			1,511	1,511	1,511	
9115	bemonstering en analyse	553.069		553.069		553,069		553,069	-553,069						
92	Te verdelen: Indirect/ondersteunend	12.795.028	1.548	12.793.480		12.793.480	-12.474.067	319.413	-319.413			1.548	1.548	1.548	
9201	Te verdelen: Indirect / ondersteunend	12.795.028	1.548	12.793.480		12.793.480	-12.474.067	319.413	-319.413			1.548	1.548	1.548	
93	Te verdelen: kapitaallasten														
9301	Te verdelen afschrijvingen														
9302	Te verdelen rente														
0	Geactiveerde lasten		1.493.655	-1.493.655	131.994	-1.361.661	1.361.661					1.493.655	1.493.655	1.493.655	
01	Geactiveerde lasten		1.493.655	-1.493.655	131.994	-1.361.661	1.361.661					1.493.655	1.493.655	1.493.655	
7101	Geactiveerde lasten bouwprojecten		1.493.655	-1.493.655	131.994	-1.361.661	1.361.661					1.493.655	1.493.655	1.493.655	
	Totaal Waterschapsbedrijf	71.646.496	72.699.736	-1.053.240		-1.053.240		-1.053.240	-2		-1.053.242	71.646.494	71.646.494	3.657.283	67.989.211

Toelichting op de Kostenverdeelstaat

1. Algemeen

De kostentoerekening gaat overeenkomstig de verslagleggingvoorschriften in op de principes die worden gehanteerd bij de toerekening van de (netto) kosten aan de kostendragers. Zie hiertoe hoofdstuk 6. Een kostendrager is in dit verband de reglementaire taak volgens de Waterschapswet. Bij het Waterschapsbedrijf (WBL) worden in het kader van de aan haar opgedragen uitvoeringsactiviteiten, de volgende taken geraakt: zuiveringsbeheer en watersysteembeheer.

De kostenverdeelstaat geeft weer op welke wijze uitvoering is gegeven aan de gehanteerde principes.

Om de onderlinge vergelijkbaarheid van de kosten / opbrengsten van de diverse waterschappen mogelijk te maken, onderscheiden de voorschriften landelijk uniforme beleidsvelden en beleidsproducten binnen elke reglementaire taak. Het WBL richt zich naar deze landelijke opzet.

De begroting en de jaarrekening worden conform het landelijk uniforme BBP-model opgesteld, waarbij naast beleidsvelden/ beleidsproducten ook uniforme beheerproducten worden onderscheiden.

Op organisatieniveau kan ten behoeve van de bewaking van begrotingsbudgetten een extra dimensie worden toegevoegd (werkplanproducten), om kosten/ baten te kunnen indelen naar de (kern)taken van een organisatieonderdeel. Werkplanproducten zijn in feite een onderverdeling van de beheerproducten, waarbij 1 werkplanproduct slechts 1 keer voorkomt op WBL-niveau en elk werkplanproduct een relatie heeft naar slechts één beleids- / beheerproduct (en dus ook slechts naar 1 beleidsveld).

2. Kostenverdeelstaat voor de kosten en de baten

De kostenverdeelstaat is ingedeeld naar de relevante beleidsvelden en beleidsproducten. Deze staat start met twee kolommen van kostentotalen resp. batentotalen ontleend aan de eerste vastlegging (naar kostenplaatsen/ werkplanproducten/ kostensoorten) van kosten resp. baten waarbij de kapitaallasten als volgt zijn toegerekend:

- de afschrijvingskosten zijn toegerekend op basis van de uitsplitsing van de staat van activa naar investeringsobjecten;
- de rentekosten worden onderscheiden in bouwrente, rente onderhanden werken en overige rentekosten. De bouwrente wordt toegerekend aan het beleidsveld geactiveerde lasten. De rente op onderhanden werken wordt specifiek toegerekend aan deze investeringsprojecten. De overige rentekosten worden toegerekend op basis van de gemiddelde boekwaarde van de investeringsobjecten zoals deze zijn opgenomen in de staat van activa

In de derde kolom is het saldo van kosten en baten gepresenteerd. In de opvolgende kolommen vinden achtereenvolgens de onderstaande toerekeningen plaats:

Verdeling van de indirecte kosten:

De "indirecte kosten" houden verband met de kosten gemaakt voor de inzet van personele capaciteit. Deze kosten kunnen niet rechtstreeks aan één bepaald product worden toegerekend omdat de kostentoedeling afhankelijk is van de tijdsbesteding door het personeel.

De volgende verdelingen worden toegepast:

- unit Directie: deze kosten worden toegerekend aan het Wpp 'Algemeen Management'.
- unitmanagers: deze kosten worden of toegerekend aan de directe producten van het betreffende unitmanager naar rato van de voor deze producten geplande uren of doorbelast aan de andere tot de unit behorende kostenplaatsen;
- de overige kostenplaatsen: de kosten worden toegerekend aan de directe producten van de betreffende kostenplaats naar rato van de voor deze producten geplande uren.

Verdeling van de overheadkosten (= het totaal van de ondersteunende beheerproducten)

De toe te rekenen overheadkosten bestaan uit het saldo van de kosten en baten zoals die op dit moment van de kostenverdeelstaat zijn verzameld op de ondersteunende beheerproducten.

De ondersteunende beheerproducten en de gehanteerde verdeelsleutel, zijn onderstaand weergegeven.

Ondersteunend beheerproduct	Verdeelsleutel
Centrale huisvestingskosten	Aantal toegewezen netto m ²
Automatiseringskosten / informatiebeleid	De kosten worden verdeeld over de betreffende units naar rato van het aantal werkplekken
Centraal management (= leidinggeven door directie, plv. directeur (FPC))	Evenredig aan de betreffende units
Geografische informatie (ZVB)	Beheer van het tekeningenbestand en uitvoeren van tekenwerk: de kosten worden toegerekend aan de specifieke producten van de afnemende kostenplaatsen (bouwzaken, optimalisatie afvalwatersysteem) op basis van het gebruik van het archief.
Bemonstering en analysering laboratorium	De kosten worden toegerekend naar rato van het aandeel in het beheer zuiveren respectievelijk beheer slibontwatering.
Bedrijfs Interne MilieuZorg (BIMZ)	Wordt binnen de betreffende unit toegerekend aan de producten van die unit.
Catering en interne faciliteiten	Naar rato van de op primaire beheerproducten geplande uren van het kantoorpersoneel (excl. uren ondersteunende beheerproducten)
Organisatiebeleid / -beheer, personeelsbeleid / -beheer, interne voorlichting, algemeen	Naar rato van de op primaire beheerproducten geplande uren van al het personeel (excl. uren ondersteunende beheerproducten)

Ondersteunend beheerproduct	Verdeelsleutel
bestuurlijke en juridische ondersteuning	
Meerjarenraming / begroting / comptabiliteit, financiële ondersteuning en managementsrapportages.	Naar rato van het aandeel van de primaire beheerproducten in de directe kosten (dus vóór toerekening van de indirecte kosten maar incl. de kapitaallasten).

Waterschapsbedrijf Limburg

Postbus 1315 | 6040 KH Roermond

e-mail: info@wbl.nl

tel.: +31 (0)88 842 00 00

fax: +31 (0)475 31 16 05